

De fyra sennenraserna.

**Berner
sennenhund**

**Grosser
schweizer
sennenhund**

**Entlebucher
sennenhund**

**Appenzeller
sennenhund**

**Domarkompodium framtaget
för domarkonferensen 2020.**

Berner Sennenhund

De inhemska schweiziska hundarna var nära att försvinna under 1800-talets sista decennium. På hundutställningen i Bern 1902 visades för första gången 4 s.k. "dürrbacherhundar" i en försöksklass. 1907 bildades den schweiziska Dürrbacherklubben och 1908 ändrades rasens namn till Berner Sennenhund eftersom kantonen Bern ursprungligen var rasens utbredningsområde.

Grosser Schweizer Sennenhund

1908 visades två korthåriga hundar som "Berner Sennen" på en utställning i Langenthal. Domaren var Dr. Heim och han ansåg att det var en egen ras och kallade dem för Grosser Schweizer. 1912 bildades "Klub für Grosse Schweizer Sennenhunde" och samma år ställdes redan 18 Grosser på en utställning i Luzern.

Appenzeller Sennenhund

Appenzellern kommer från kantonen Appenzell och är främst drivande boskapsvallare med vaktuppgifter. 1898 upprättades en standard för Appenzeller Sennenhundar. 1906 grundades "Appenzeller Sennenhunde Club" och man började föra in rastypiska hundar i Appenzellerstamboken.

Ett tack till dom som bidragit med bilderna i denna folder: Dalia Afinogenova, Regula Bürgi, Elena Chirskova, Denne Illustrations, Svante Frisk, Boris A Glukharev, Ola Högberg, Elvira Jaeggi, Linnea Karlsson, Mattias Klum, Sanni Lempiäinen, Simone Luca, Madeleine Lundh, Björn Magnusson, Pia Magnusson, Tuija Mannervesi, Lina Martinsson, Sergey Morozov, Kicki Nordlund, Jennie Olsson, Maxim Razinkov, Malgorzata Rucińska-Fiertek, Ute Rüegg, Jana Štefancová, Viktoria Valieva, Petra Wurzinger, Ia Ynde, Lotta Åhs. Layout: Björn Magnusson och Svante Frisk

Bilderna i kompendiet visar på rätt typ, men det finns alltid detaljer som går att diskutera. Försök att se helheten och rastypen.

Avelsföreningen för schweiziska raser hade så här fina kvalitetsbevis på sin specialutställning för schweiziska hundar. Här var också de fyra sennenasraserna representerade.

Entlebucher Sennenhund

Från början var appenzeller och entlebucher sennenhundar samma typ av drivande boskapsvallare. Trots att Entlebucher Sennenhundar redan 1889 beskrevs för första gången dröjde det till 1913 tills de första 4 Entlebucher visades på en utställning. Utvecklingen gick dock långsamt för rasen. På en utställning för schweiziska sennenhundar 1924 visades 45 berner, 33 appenzeller och 6 grosser schweizer dock ingen entlebucher. Samma år annonserades efter hundar av entlebuchertyp och först 1926 grundades "Klub für Entlebucher Sennenhunde"

Svenska Sennenhundklubben SshK

Den 15 juni 1969 bildades Svenska

Berner Sennen Sällskapet, som då enbart företrädde rasen Berner Sennenhund som kom till Sverige i början av 1950-talet. Senare, när även de övriga tre sennenhundraserna blivit importerade till Sverige blev Svenska Sällskapet för sennenhundar det nya namnet och låg under specialklubben för Sällskaps- och Dvärghundar (SSD). 1983 fick klubben officiell status och därmed sitt nuvarande namn Svenska Sennenhundklubben (SShK).

Sedan 1988 har klubben ett eget arbetsprov (AP) i klasserna I, II, III, ett godkänt arbetsprov för sennenhundar i klass I, berättigar att starta i bruks-/jaktklass

Berner sennenhund

Ursprungligen vakt-, drag- och boskapsdrivande hund på gårdar. Sällskapshund och mångsidig nyttohund.

Historik

Berner Sennenhund är en gårdshund av gammalt ursprung, som hölls som vakt-, drag- och boskapsdrivande hund i alpmrådet i trakterna kring Bern. På 1800-talet fanns det inte något gemensamt namn för de schweiziska raserna. De betecknades som slaktarhundar, bondhundar och sätherhundar. Hade hunden blås så hette den "Bläss eller "Blässli". Var det en hund med vit halskrage, så hette den "Ringgi" och de hundar som var väldigt mörka och saknade blås kallades "Bärri".

Rasens början

Historien om Berner Sennenhund som rashund började när den kynologiskt intresserade vinhandlaren och värdshusvärden Franz Schertenleib från Burgdorf 1892 skaffade en "Gelbbäckler" från det bergiga Dürrbachområdet söder om Bern. Under den kommande tiden skaffade Schertenleib ännu fler sådana hundar från Burgdorf och flera andra följde hans exempel. Första gången "rasen" visades var den 11 maj 1902 i Galgenfeld, där 4 Dürrbächler visades som "inte klassificerade raser". De var bra boskapsdrivande hundar med goda vaktegenskaper. De deltog i en egen försöksklass och väckte ett stort intresse.

Stammodern "Belline"

Sex Dürrbächler visades på en hundutställning i Bern 1904, 5 hanar och en tik, "Belline", som sedermera blev stammoder till hela den renrasiga Berner Sennenhund-aveln. En grupp uppfödare reste 1907

med 8 hundar, de första de själva fött upp, till den internationella utställningen i Luzern och träffade där den man, som sedermera skulle bli expert på Sennenhundar, professor Albert Heim.

1907 bildades rasklubben

Följden blev att Dürrbächlern intogs som ras i Schweiziska hundstamboken och i november 1907 grundades "Schweizerischen Dürrbach-Klubb, Verein für Züchtung rassereiner Dürrbachhunde". I den nystartade klubben bestämde man sig för att renavla rasen.

Hundutställningen i Langenthal

Under 1908 visades 21 Dürrbächler på utställning i Interlaken och 22 stycken i Langenthal. Domare var professor Albert Heim. På utställningen i Langenthal visades en korthårig hane av Franz Schertenleib, Bello. Professor Heim skriver i sin kritik: "Bello är i sitt slag en härlig, gammal Sennenhund, den stora (grossen) rasen som håller på att försvinna. Hanen är 67 cm hög och mycket kraftigt byggd men helt annorlunda än St Bernhard. Han har klara färger och underbar teckning, speciellt på huvudet. Han vrider baktassarna något utåt och spretar med tårna. Som de flesta Dürrbächler har han dubbla sporrar. Här bland de vanliga Dürrbächler och speciellt för en användning i avel med dem, är han en olämplig jätte. Hade han anmälts till klassen "hittills inte namngivna raser", så hade jag benämnt honom Grosse Sennenhund och med glädje gett

honom ett första pris. Som en Dürrbächler kan jag inte ge detta intressanta djur mer än ett andra pris. Han hör helt enkelt inte hit". På frågan från Dürrbachklubben om man inte skulle dela rasen i två varianter, en korthårig och en långhårig, har Professor Heim utförligt skrivit i sin domarberättelse från utställningen att enligt hans uppfattning skall berner-sennenhund Dürrbächlern vara långhårig. Den korthåriga pälsen hos den gamla Grosse Sennenhund skall vara förbehållet den, precis som Appenzeller Sennenhund är en naturligt avgränsad ras.

Korthåriga hundar

De två på utställningen visade korthåriga hundarna Bello von Schlossgut och Nero blev som första Grosse Schweizer Sennenhund inskrivna 1909 i den Schweiziska Kennelklubbens, SKGs, stambok nr 12. Samma år döptes klubben om till Berner-Sennenhund-Klub på förslag från professor Heim, som ansåg att den egentligen var kantonen Berns nationalhund.

Berner-Sennenhund-Klub

Benämningen Berner Sennenhund och Dürrbächler användes ändå växelvis under lång tid. Några av de första hundarna som visades hade s.k. "spaltnase" (delad nos), krulliga pälsar, ringlade svansar och stora dubbelsporrar. Många ansåg att den delade nosen och sporrarna gjorde att hunden såg skräckinjagande ut och höll onda andar på avstånd! På utställning 1907 hade ca en fjärdedel av hundarna fortfarande delad

nos. Professor Heim ansåg att den delade nosen var en svår missbildning och i rasens standard från 1910 står det att delad nos inte är godkänd. Därmed försvann dessa hundar efter hand.

Burgdorf

I april 1910 anordnade klubben en utställning i Burgdorf (Heerschau) för Berner Sennenhundar i syfte att försöka bilda sig en uppfattning om avelsmaterialet i rasen. Professor Heim skriver att det var en underbar syn att se så många hundar; 107 stycken deltog, varav 47 betraktades som riktigt goda rasrepresentanter (vorzüglich), och ytterligare 33 hundar bedömdes rastypiska (gut). År 1911 hade klubben 40 medlemmar och på utställningarna visades ett ökande antal hundar. De första klubbmedlemmarna var nästan uteslutande uppfödare. Under första världskriget sjönk antalet till 15, men 1935 steg medlemsantalet till över 100 och numera ligger antalet medlemmar kring 1200.

Cato von Sieberhaus stamfader i Tyskland

Till Tyskland kom den första valpen redan 1911. Valpen var hanen Senn vom Schlossgut, importerad från Schweiz av Nanny Behrens, kennel Sieberhaus. Den följdes av Regina von Oberaargau också från Schweiz. Regina parades 1920 med den schweiziska hanhunden Leo Greiner. Från den kombinationen stammar Cato von Sieberhaus, som är stamfadern till rasen i Tyskland.

Söderkullas kennel

År 1955 föddes den första kullen i Sverige på Söderkullas kennel i Skåne. Föräldrar var de från Tyskland importerade Ulo von der Nau och Tora von der Nau. Samma år kom två kullsysstrar till kennel Söderkulla, Lönneboda Cecilia och Charlotte,

uppfödda av Saga Lindroos-Palmgren i Finland. Ovanstående hundar lade grunden för aveln av Berner Sennenhund i Sverige. Kennel Söderkulla var länge den ledande kenneln i Sverige, och importerade också bl.a. Eros von Gehrimoos, som förekommer mycket flitigt i de svenska stamtavlorna. Sedan följde flera importörer, bl.a. Bärle von Staufblick och Esti von der Risi.

Ytterligare importörer

År 1956 kom Lönneboda Bonifacius (äldre helbror till Cecilia och Charlotte) efter legendariska Alex von Oberhtal och Alma von Tülenboden till Margareta Lönnqvist. År 1955 kom också de första schweiziska importerna till Greta Hammar på Trygggestads kennel och Kennel Höllviken, Tekla Hansson, var också med och importerade sina första hundar på 1950-talet, t.ex. Anita von Wannental och Baron von Rappenfluh. Sedan följde ett flertal importörer på 1960-talet. Flertalet uppfödare började sin uppfödning med en Söderkullahund som stammoder, bl.a. började Kennel Örberga sin uppfödning med Söderkullas Urchi, född 1959. Även den norska Berner Sennenhund-aveln började

med import av tre Söderkullasykon efter Ulo von der Nau: Söderkullas Dana Diantus och Söderkullas Dolly med Lönneboda Charlotte som mor och Söderkullas Egge med Tora von der Nau som mor. Dessa importerades till Norge 1956.

Utvecklingen i Sverige

Det registrerades 14 Berner Sennenhundar 1955 och året därpå 37 och sedan har det fortsatt och idag är Berner Sennenhund en numerärt stor ras. Åren 2008 till 2018 registrerades mellan 600 och 400 valpar per år. Över 70 kennlar är i dagsläget aktiva. 2018 firade klubben 50 år som rasklubb. I samband med detta hölls en 2-dagars jubileumsutställning i Degerfors med ca 150 Berner Sennenhundar/dag.

Rasstandard med kommentarer

FCI-nummer 45
Originalstandard 2003-03-25
FCI-Standard 2003-05-05; tyska
SKKs Standardkommitté 2004-09-01

Ursprungsland/hemland:
Schweiz

Användningsområde:
Ursprungligen vakt-, drag- och boskapsdrivande hund på gårdar. Sällskapshund och mångsidig nyttohund.

FCI-Klassifikation:
Grupp 2, sektion 3

Hanhundar från junior till veteran

Bakgrund/ändamål:

Berner sennenhund är en gårdshund av gammalt ursprung, som hölls som vakt-, drag- och boskapsdrivande hund i alpområdet i traktema kring Bern. Den erhöll sitt ursprungliga namn "Dürnbächler" efter värdshuset Dürnbach vid Riggisberg, där dessa långhåriga, trefärgade gårdshundar var särskilt vanliga. Berner sennenhundar visades på hundutställningar under åren 1902, 1904 och 1907.

Under 1907 samlades uppfödare i området runt Burgdorf och bestämde sig för att renavla rasen. I november samma år grundades "Schweizerischen Dürnbach-Klub" och man sammanställde en rasstandard. Redan 1910, vid en hundutställning i Burgdorf, kunde man visa 107 hundar. Sedan dess har rasen snabbt spritt sig över hela Schweiz och vidare till angränsande tyska områden. I anslutning till övriga schweiziska sennenhundar kallas rasen numera berner sennenhund. Idag är berner sennenhunden, tack vare sin attraktivt trefärgade teckning och sin anpassningsförmåga, känd och omtyckt i hela världen.

Helhetsintryck:

Helhetsintrycket skall vara en långhårig, trefärgad hund över medelstorlek. Det är en kraftig och rörlig nyttohund med starka extremiteter, harmonisk och välbalanserad.

Fel:

- *Klen benstomme*

Viktiga måttförhållanden:

Förhållandet mankhöjd- kroppslängd skall vara 9:10. Kroppen skall snarare vara kompakt än långsträckt. Förhållandet mankhöjd-bröstdjup skall helst vara 2:1.

Uppförande/karaktär:

Berner sennenhund skall vara självsäker, uppmärksam, vaksam och orädd i vardagslivets olika situationer. Den skall vara godmodig och tillgiven mot familjen, självsäker och vänlig mot främlingar samt ha ett jämnt temperament och god följsamhet.

Fel:

- *Blyghet*

Diskvalificerande fel:

- *Aggressivitet, ängslighet, utpräglad skygghet.*

Ur RAS

Gällande proportioner anser man att många hundar har inkorrekta proportioner, många är för långa och/eller för lågställda.

Hanhund

Tik

Helhet

Eftersom det är en rörlig och arbetande hund krävs det att den är musklad och arbetsduglig. En för tung hund tappar dessa egenskaper. Standarden nämner starka extremiteter. En kraftig benstommen skall finnas annars förlorar hunden sin rastyp. Kraftfullhet och smidigheten skall samspela i harmoni med varandra.

Berner ska ge ett kompakt intryck. En lång hund kan ge ett långt imponerande vägvinnande steg – men som ej är rastypiskt.

För sin funktionalitet skall benhöjden vara standardenlig.

Viktiga måttförhållande

Observera benhöjden och proportioner, dvs 9:10.

Allför lågställda/långa ses ofta vinna på utställning.

4 hanhundar och 4 tikar av utmärkt typ.

Hanhund

Tik

Hanhund

Tik

Hanhund

Tik

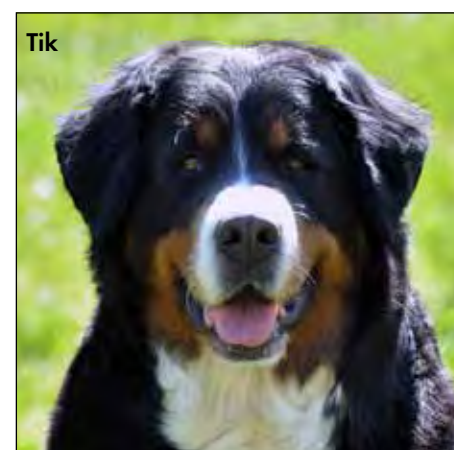
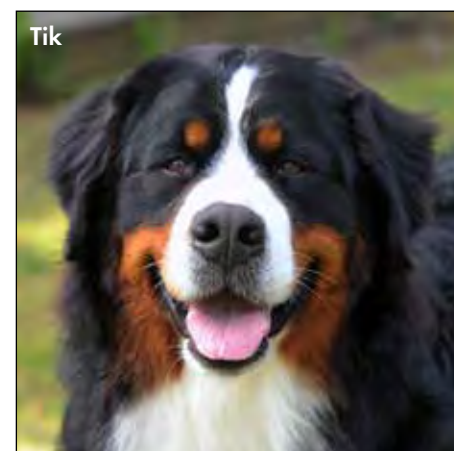
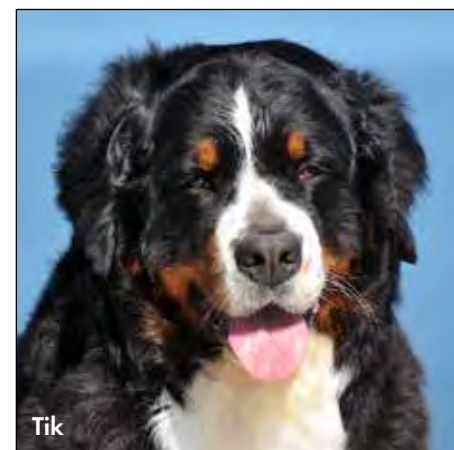
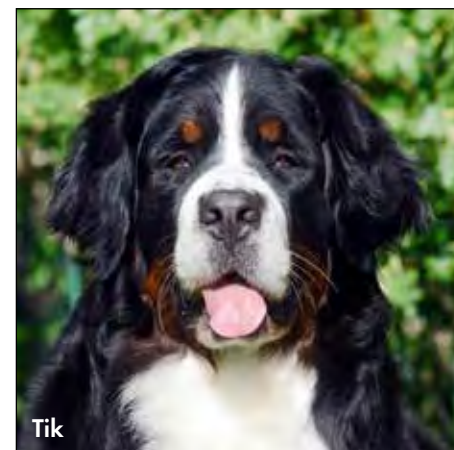
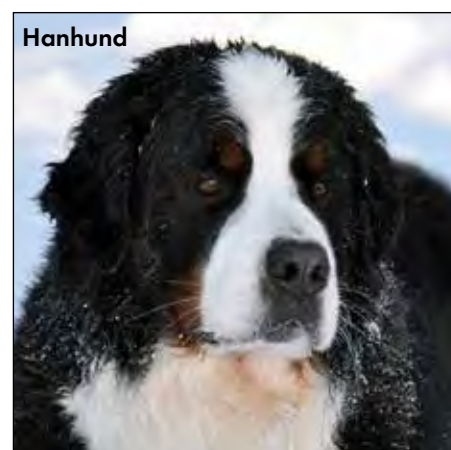
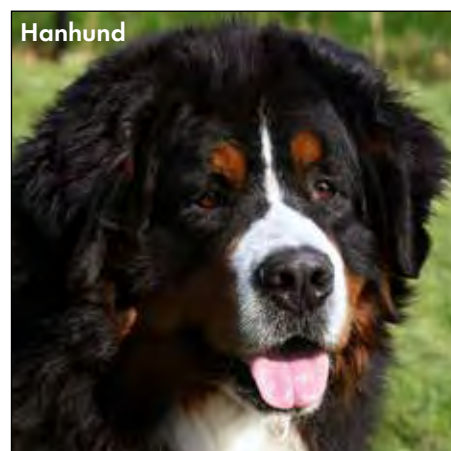
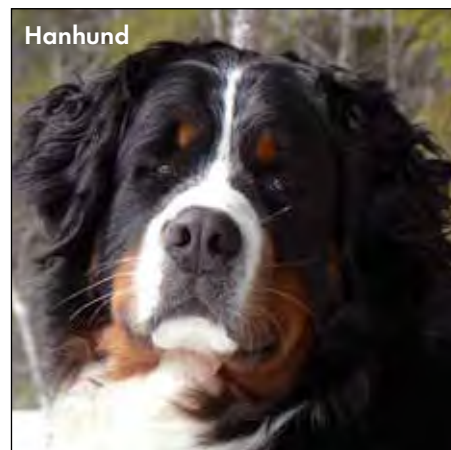
Hanhund

Tik

4 hanhunds- och 4 fikhuvuden av utmärkt typ.

Huvud:

Huvudet skall vara kraftigt. Dess storlek skall stå i harmoni med helheten och inte vara för tungt.

Skallparti

Sett framifrån och i profil skall hjässan vara något välvd med svagt markerad pannfåra.

Stop

Stopet skall vara tydligt men inte för markerat.

Nostryffel

Nostryffeln skall vara svart.

Diskvalificerande fel:

- *Kluven nos*

Nosparti

Nospartiet skall vara medellångt och kraftigt med rak nosrygg.

Läppar

Läppränderna skall vara svarta och åtliggande.

Käkar/Tänder

Kraftigt saxbett med fullständigt tandantal. (M3 beaktas inte.) Tångbett tolereras.

Fel:

- *Oregelbundet placerade incisiver så länge som bettet bibehålls slutet.*
- *Avsaknad av andra tänder än högst 2 Pl:or. M3 beaktas inte.*

Diskvalificerande fel:

- *Över-, under- eller korsbett*

Ögon

Ögonen skall vara mörkbruna och mandelformade med väl åtliggande ögonkanter. Ögonen skall varken vara för djupt liggande eller utstående. Lösa ögonkanter är felaktigt.

Diskvalificerande fel:

- *Blå ögon (björkögon), ett eller bägge*
- *Entropion, ektropion*

Öron

Öronen skall vara högt ansatta, medelstora och trekantiga med lätt avrundade spetsar. I vila skall de hänga slätt mot huvudet. När hunden är uppmärksam skall öronen vara lyftade i sin bakre kant, varvid öronens framkanter skall ligga kvar mot huvudet.

Ur RAS

Det är svårt att hitta korrekta huvuden med rätt uttryck. De har fel form, med ljusa, runda ögon med lösa ögonkanter. Lösa läppar och för lågt ansatta öron. Dessa fel gör att individen tappar det milda, varma uttryck som rasen ska ha.

Man ser också oregelbundna bett och saknade tänder.

Mandelformade mörka ögon med fasta ögonkanter vilket ger en vänlig behaglig blick

Tik med korrekta öron som är framåtvikta vid lystring

Huvud

Skallen måste vara bred för att ge ett kraftfullt intryck. Skalltaket får varken vara för platt eller för toppigt utan skall vara lätt rundat. På hanhundar med kraftigt markerade ögonbrynsbågar måste stopets vinkling kontrolleras från flera håll.

Nospartiet skall ge ett fyrkantigt och kraftfullt intryck med bred nosrygg. Underkäken skall vara välutvecklad och bred. En berner får aldrig dras mot mastiffypen utan läpparna måste vara åtliggande och ögonkanterna skall vara strama. Ögonen får ej vara runda och ljusa. En berner skall se uppmärksam och vänlig ut i sitt uttryck. Vid bedömning måste domaren alltid kontrollera att hunden har förmåga att vika fram sina öron vid lystring.

Rasklubben skulle uppskatta om domarkåren inte är för hårda på ej helt svart nostryffel, då det är få individer i rasen som har detta.

Hals:

Halsen skall vara medellång, kraftig och muskulös.

Kropp:**Överlinje**

Överlinjen skall från halsen harmoniskt slutta ner över manken för att sedan bli plan och horisontell.

Rygg

Ryggen skall vara fast, plan och horisontell.

Ländparti

Ländpartiet skall vara brett och kraftigt. Uppifrån sett skall det vara lätt indraget.

Kors

Korset skall vara mjukt avrundat.

Vuxen tik med lagom lång hals och fin halsättning

Juniortik med utmärkt överlinje med fint avrundat kors.

Hals

Halsen måste vara av medellängd för att balansera upp hunden både i stående och i rörelse.

Överlinje

Länden skall vara mjukt rundad utan att ge ett uppskjutet intryck.

Kors

Ett felaktigt kors kan påverka hunden negativt i rörelse och dessutom ge en felaktig svansansättning.

Bröstkorg

Bröstkorgen skall vara bred och så djup att den når ner till armbågarna. Förbröstatet skall vara markerat. Bröstkorgen skall vara så lång som möjligt och sedd i genomskärning skall den vara bred och oval.

Underlinje

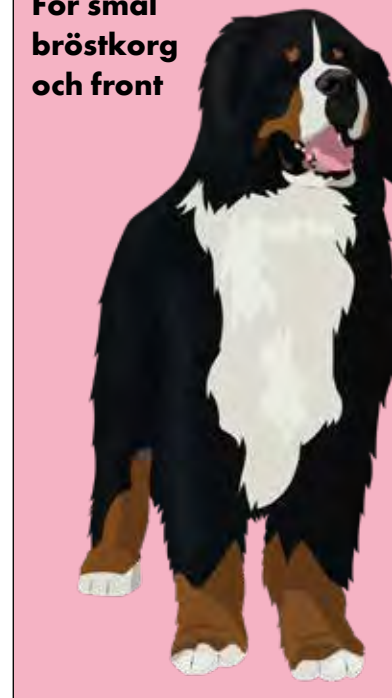
Buklinjen skall vara lätt uppdragen.

Svans

Svansen skall vara buskig och nå minst till hasen. I vila bärs den hängande och under rörelse i rygghöjd eller något högre.

Diskvalificerande fel:

- Ringlad svans samt kroksvans

Utmärkt bredd på bröstkorg**För smal bröstkorg och front****Utmärkt svans****Utmärkt svans****För hög svans****Diskvalificerande fel Ringlad svans****Bröstkorg**

Bröstkorgen skall vara oval och inte päronformad.

Svansen

Domaren måste examinera svansen - såväl dess längd - och om den har en kroksvans, vilket är ett diskvalificerande fel.

Extremiteter:

Fel:

- Klen benstomme

Framställ:

Framstället skall ha kraftig benstomme. Frambenen skall framifrån sett vara raka och parallella och snarast bredställda.

Skulderblad

Skulderbladen skall vara långa, kraftiga och snedställda och bilda en inte alltför trubbig vinkel mot överarmarna. Skuldrorna skall vara tätt åtliggande och ha god muskulatur.

Överarm

Överarmarna skall vara långa och snedställda.

Armbåge

Armbågarna skall ligga väl an och varken vara inåt- eller utåtvridna.

Underarm

Underarmarna skall vara kraftiga och raka.

Mellanhand

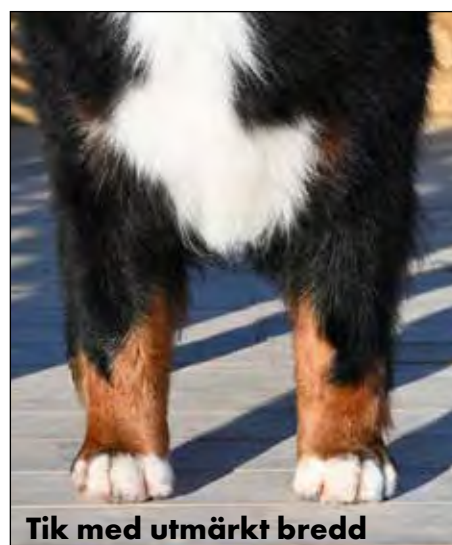
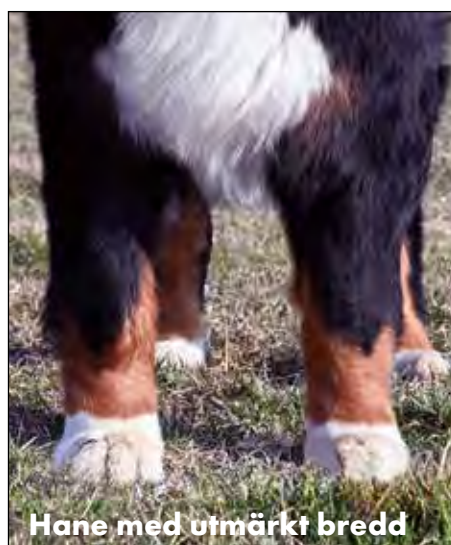
Mellanhänderna skall vara fasta och från sidan sett nästan lodräta. Framifrån sett skall de bilda en rak fortsättning på underarmarna.

Framtassar

Framtassarna skall vara korta, rundade och väl slutna med välvda tår. Framtassarna skall varken vara inåt- eller utåtvridna.

Ur RAS

Problemet med fronterna är att det finns för lite förbröst. För lite vinklar i fronterna, beroende på för korta överarmar och raka skuldror. Man ser korta halsar och dåliga frambensrörelser.

Framstället

Med en välformad bröstorg blir frambenen snarast bredställda, utan att ge lösa armbågar. Med en korrekt skulderplacering får hunden även en vacker halsansättning. Observera standardtexten "inte alltför trubbig vinkel" som kan misstolkas till att det blir en nästan rät vinkel på bekostnad av proportionerna.

Mellanhänderna får inte vara långa och välvinklade så att de blir mjuka och därmed tappar kraften och tyngden i det rastypiska steget.

En självklarhet är starka och raka framben med korta, runda tassar.

Bakstäl:

Bakstället skall ha kraftig benstomme. Sedda bakifrån skall bakbenen vara raka, parallella och inte stå för tätt.

Lår

Låren skall vara långa, breda och kraftiga med god muskulatur.

Knäled

Knälederna skall vara tydligt vinklade.

Underben

Underbenen skall vara långa och väl snedställda.

Has

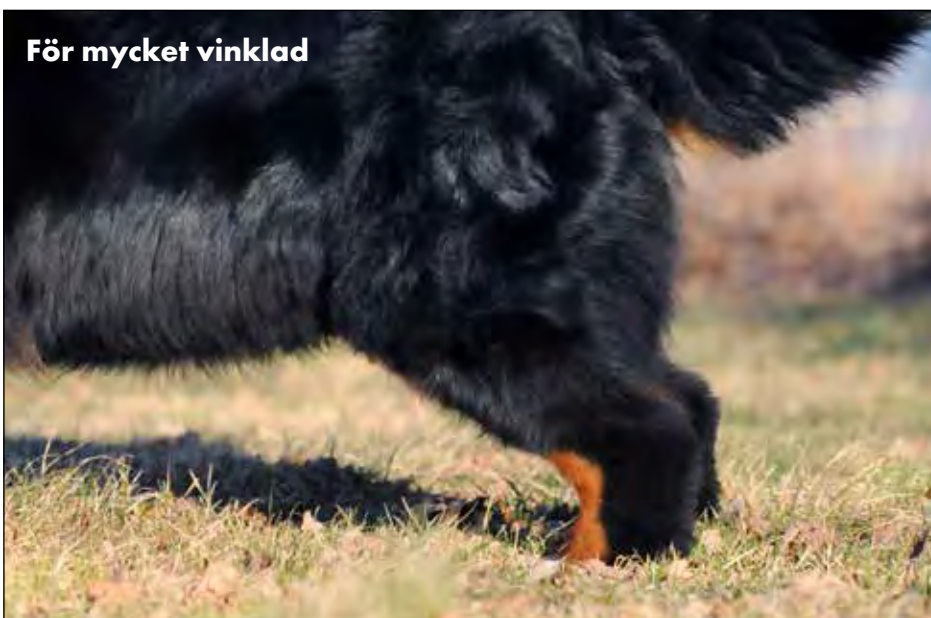
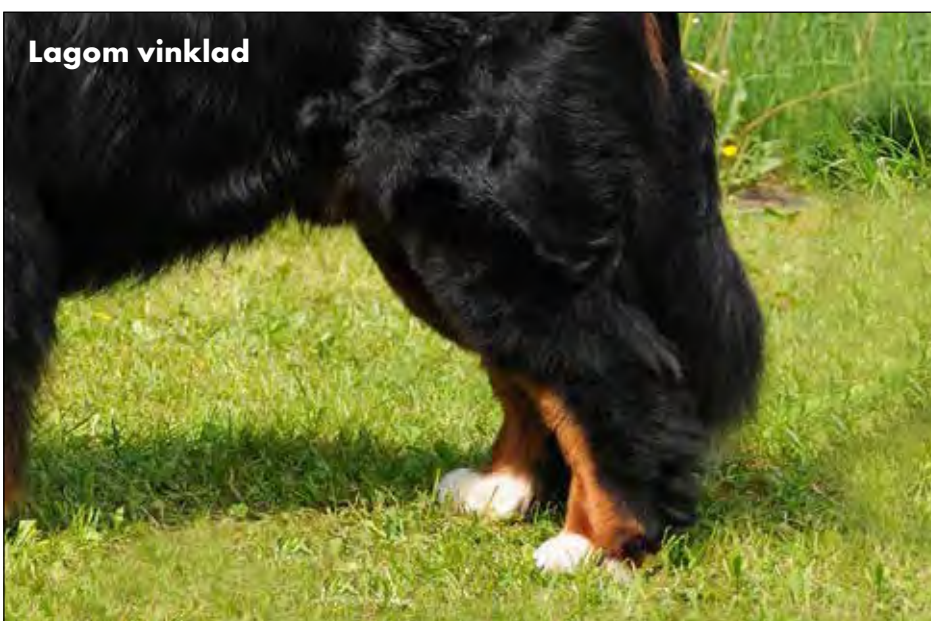
Hasorna skall vara kraftiga och väl vinklade.

Mellanfot

Mellanfötterna skall nästan vara lodrätt ställda. I ursprungslandets standard föreskrivs att sporrar skall tas bort utom i de länder där detta är förbjudet.

Baktassar

Baktassarna skall vara som framtassarna, men något mindre välvda.

Bakstället

För att behålla sin styrka som draghund får hunden ej vara för lite eller för mycket vinklad eller trång i bakstället.

Rörelser:

Rörelsema skall vara vägvinnande och regelbundna i alla gångarter samt ha god steglängd och gott påskjut. I trav skall rörelsema vara parallella sedda både fram- och bakifrån.

Päls:

Pälsstruktur

Pälsen skall vara lång och glänsande, rak eller lätt vågig.

Fel:

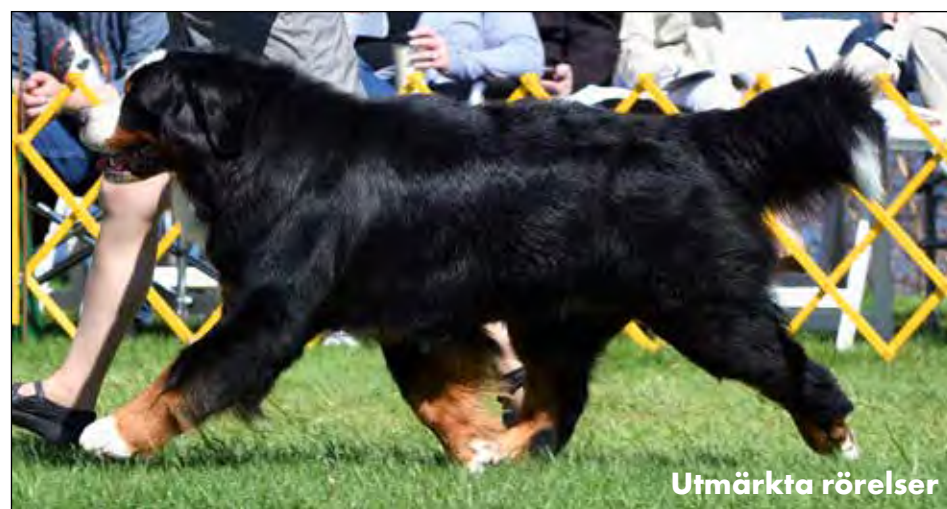
- *Utpräglad lockig päls*

Diskvalificerande fel:

- *Kort eller sträv päls*

Ur RAS

Angående pälsar så har många hundar korta pälsar. Men det är svårt att avgöra om det beror på överdriven trimning. Pälsen på kroppen skall inte klippas med sax, den enda trimning som är tillåten är att snygga till öron och tassar. Berner Sennen skall ha en naturlig päls och framförallt hanarna skall ha lång päls på bröstet, minst 5 cm.

Rörelser

I rörelserna får man inte glömma bort att det skall vara en kompakt hund av tyngre typ. Hundens rastyp får ej gå förlorad gentemot flashiga rörelser, den skall fortfarande ha kraft, driv och fördröjt svävmoment i stegen.

Päls

I juniorklass kan något lockig päls på ryggen tillåtas, då en del ännu inte hunnit få vuxenpälsens raka eller lätt vågiga struktur. Pälsen skall vara dubbelpäls för att tåla väder och vind samt vara glänsande. En hund som är i full päls har alltid mycket päls på länd- och ryggparti. Hundens kan därför se rund ut i ryggen i rörelse utan att vara det, på grund av pälsen.

Färg

Kolsvart grundfärg med djupt roströda tecken på kinderna, över ögonen, på alla fyra benen och i bringan och med vit teckning enligt följande:

- Rent vit, symmetrisk teckning på huvudet:
- Bläs, som på båda sidor om nosen breddas mot nostrifyfeln.
- Bläsen får inte nå fram till ögonfläckarna eller nå längre än till läppvinklarna.
- Vita, måttligt breda genomgående tecken på strupe och bringa.
- Vita tassar och vit svanspets är önskvärt.
- Liten vit fläck i nacken eller vid anus tolereras.

Fel:

- *Teckenfel och färgfel:*

- *Avsaknad av vit teckning på huvudet*
- *För bred bläs och/eller vita nostecken, som tydligt brer ut sig förbi läppvinklarna*
- *Vit krage*
- *Stor, vit nackfläck (mer än 6 cm i diameter)*
- *Vit anusfläck (mer än 6 cm i diameter)*
- *Vita framben som tydligt når över mellanhandens mitt (stövlar)*
- *Störande osymmetriska tecken på huvud och/eller bröst*
- *Svarta fläckar och strimor i den vita bröstfläcken*
- *Oren vithet (kraftiga pigmentfläckar)*
- *Bruna eller röda pälsår i den svarta grundfärgen*

Diskvalificerande fel:

- *Avsaknad av trefärgighet*
- *Mantel i annan färg än svart.*

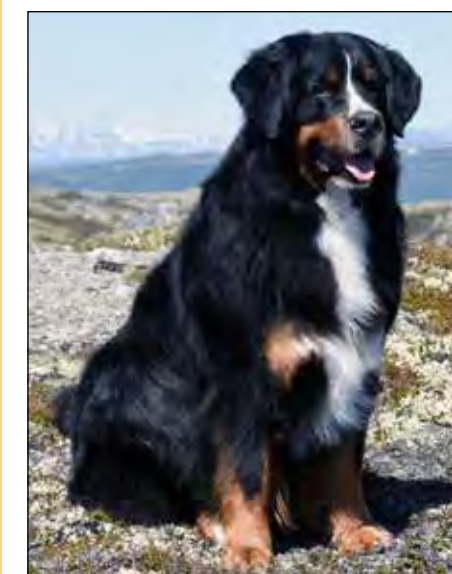
Storlek/vikt:

Mankhöjd

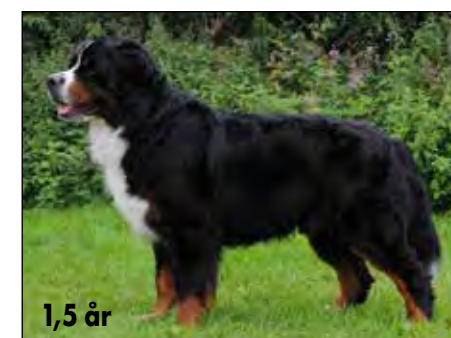
Hanhund: 64-70 cm, idealhöjd 66-68 cm

Tik: 58-66 cm, idealhöjd 60-63 cm

Tre utmärkta tikar med olika teckning

Utmärkt hanhund i olika åldrar från 1 till 8 år

Teckning

Rasklubben tycker att det ibland läggs för stor vikt på de exakta tecknen.

Mankhöjd

I dagsläget ser inte rasklubben att mankhöjden är något problem.

Fel:

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse.

- Blyghet
- Klen benstomme
- Oregelbundet placerade incisiver så länge som bettet bibehålls slutet.
- Avsaknad av andra tänder än högst 2 P1:or. M3 beaktas inte.
- Utpräglad lockig päls
- Teckenfel och färgfel:
  - Avsaknad av vit teckning på huvudet
  - För bred bläs och/eller vita nostecken, som tydligt brer ut sig förbi läppvinklarna
  - Vit krage
  - Stor, vit nackfläck (mer än 6 cm i diameter)
  - Vit anusfläck (mer än 6 cm i diameter)
  - Vita framben som tydligt når över mellanhandens mitt (stövlar)
  - Störande osymmetriska tecken på huvud och/eller bröst
  - Svarta fläckar och strimmor i den vita bröstfläcken
  - Oren vithet (kraftiga pigmentfläckar)
  - Bruna eller röda pälsår i den svarta grundfärgen

Diskvalificerande fel:

- Aggressivitet, ängslighet, utpräglad skygghet
- Kluven nos
- Över, under- eller korsbett
- Blå ögon (björkögon), ett eller bägge
- Entropion, ektropion
- Ringlad svans samt kroksvans
- Kort eller sträv päls
- Avsaknad av trefärgighet
- Mantel i annan färg än svart.

Nota bene:

Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet.

Testiklar:

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

Utdrag ur rasspecifik avelsstrategi för berner sennenhund, exteriör. Svenska Sennenhundklubben 2018-03-15.

Nulägesbeskrivning

Exteriörbedömning

En beskrivning av rasens exteriör finns i FCI:s rasstandard.

Bibehålla funktion

Berner Sennenhund är idag främst en trevlig familjehund, en trogen kamrat som bäst kommer till sin rätt när den får arbeta. Föregångaren till rasen var vakt- och boskapshundar som tidigare fanns vitt spridda i Mellaneuropa. De var starka, trefärgade hundar som bönderna avlade fram och gärna höll som skydds- eller som vall- och draghundar. Som draghundar användes de flitigt i Schweiz. Så sent som på 1960-talet kunde Berner ses dra stora 50-liters mjölkflaskor från gården till mejeriet nere i byn. Ett officiellt arbetsprov finns, där Berner kan erövra titeln AP-hund. Provet innebär att hunden drar en kärra med vikter och utför olika moment.

Exteriöra överdrifter

Det finns inte i standarden och rasbeskrivningen några exteriöra problem som kan orsaka djurskyddsmässiga problem hos den enskilda hunden.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Att bibehålla exteriören enl. rasstandard. Det övergripande målet är att bevara rasen för sin ursprungliga funktion – en arbetande gårdshund, en vakt- och draghund. Det är för detta rasen utvecklats och den skall

behålla förmågan att utföra sitt ursprungliga arbete.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Ev. exteriöra avvikelser för uppfödare och rasklubb att diskutera och vara uppmärksamma på enl. summeringen från den internationella Domarkonferensen för Berner Sennen i Helsingfors år 2015. Där var deltagarna 43 domare från 13 olika länder. Målet var att diskutera nuvarande problem i rasen, komma överens om principer för exteriörbedömning då man sett att variationen i bedömning av samma hund kan variera kraftigt, samt att alla hundar på en utställning bedömts med excellent.

Man identifierade de fem viktigaste ”problemområdena” inom exteriören för Berner Sennen: proportioner, huvud och mun, front, svans och päls.

Gällande proportioner ansåg man att många hundar hade inkorrekta proportioner, många är för långa och/eller för lågställda. Man ansåg också att det är svårt att

hitta korrekta huvuden med rätt uttryck. Man ser huvuden med fel form, med ljusa, runda ögon med lösa ögonkanter. Lösa läppar och för lågt ansatta öron. Dessa fel gör att individen tappar det milda, varma uttryck som rasen skall ha.

Man ser också oregelbundna bett och saknade tänder.

Problemen inom fronter är för lite förbröst. För lite vinklar i fronterna beroende på för korta överarmar och raka skuldror. Man ser korta halsar och dåliga frambensrörelser. Svansen skall vara en naturlig förlängning av överlinjen och skall vagga från sida till sida och uttrycka rasens vänliga, godmodiga och avslappnade temperament. Tyvärr ser man många höga svansar och korta, branta kors.

Angående pälsar så har många hundar korta pälsar. Men det är svårt att avgöra om det beror på överdriven trimning. Pälsen på kroppen skall inte klippas med sax, den enda trimning som är tillåten är att snygga till öron och tassar. Berner Sennen skall ha en naturlig päls och framförallt hanarna skall ha lång päls på bröstet, minst 5 cm.

Grosser schweizer sennenhund

Ursprungligen
vakt- och draghund,
numera även
sällskaps- och
familjehund.

Historik

Med anledning av Schweiziska Kennelklubbens (SKG) 25-årsjubileum anordnades den 29 och 30 augusti 1908 en jubileumsutställning i Langenthal. Domare var professor Albert Heim och 22 hundar ställdes ut. Efter att ha bedömt 8 långhåriga hanar kom en korthårig hane in i ringen, visad av Franz Schertenleib, nr 442 Bello.

Heim skriver i sin kritik

”Bello är i sitt slag en härlig, gammal sennenhund, den stora (grossen) rasen som håller på att försvinna. Hanen är 67 cm hög, och mycket kraftigt bygd men helt annorlunda än St Bernhard. Han har klara färger och underbar teckning, speciellt på huvudet. Han vrider baktassarna något utåt och spretar med tårna. Som de flesta Dürrbächler (Bernier Sennenhundar) har han dubbla sporrar. Här bland de vanliga Dürrbächler och speciellt för en användning i avel med dem, är han en olämplig jätte. Hade han anmälts till klassen ”hittills inte namngivna raser”, så hade jag benämnt honom Grosser Sennenhund och med glädje gett honom ett förstapris. Som en Dürrbächler kan jag inte ge detta intressanta djur mer än ett andrapris. Han hör helt enkelt inte hit.”

Uppdelning av två raser

På frågan från Dürrbachklubben om man inte skulle kunna dela rasen i två varianter, en korthårig och en långhårig, har Heim utförligt skrivit i sin domarberättelse från

utställningen att enligt hans uppfattning skall Dürrbächlern vara långhårig. Den korthåriga pälsen hos den gamla grossen Sennenhunden skall vara förbehållet den, precis som Appenzeller Sennenhunden är en naturligt avgränsad ras.

De två första Grosser Schweizer Sennenhundarna

De två på utställningen visade korthåriga hundarna Bello von Schlossgut och Nero blev dom första Grosser Schweizer Sennenhund inskrivna 1909 i SKGs stambok nr 12. I kantonen Bern hittades ytterligare hundar som uppfyllde Heims beskrivning, och i januari 1912 bildades klubben för Grosse Schweizer Sennenhunde. I stamboken fanns då 12 hundar och av dessa användes 7 i avel. Klubben försökte se till att Grossern fanns med på utställningar för att främja den och försöka göra rasen mera känd.

Flera bakslag i början av 1900-talet

Ett mul-och klövsjuka utbrott 1914 orsakade att en mängd hundar avlivades, och först 1919 kunde klubben på allvar ta itu med avelsarbetet. Fram till 1936 bedrevs även avel med hundar utan stamtavla. Det var speciellt svårt att få fram lämpliga tikar för avel. Först 1933 registrerades mer än 50 valpar per år hos SKG. Det blev under den här första tiden en hel del bakslag då många hundar hade okända härstamningar. Den rödbruna

färgen blev ofta ljusgul och övertecknade hundar var vanligt. Den svarta färgen var inte ren, utan bottenullen skiftade i gult eller grått.

Grosser Schweizer Sennenhundar i krigstjänst under andra världskriget

Rasen fick ett uppsving under andra världskriget då den användes i krigstjänst. Korsavel med Bernier Sennenhund skedde 1956, då en kull föddes, och 1957 då två kullar föddes. Flera av dessa avkommor har gått vidare i avel. Den första internationella standarden publicerades av FCI 1939. Rasen var relativt okänd i omvärlden fram till andra världskriget.

Tysklands första import

Den första importen till Tyskland skedde 1937, då 5 hundar registrerades. På grund av andra världskriget försvann rasen och återintroducerades på allvar först 1963.

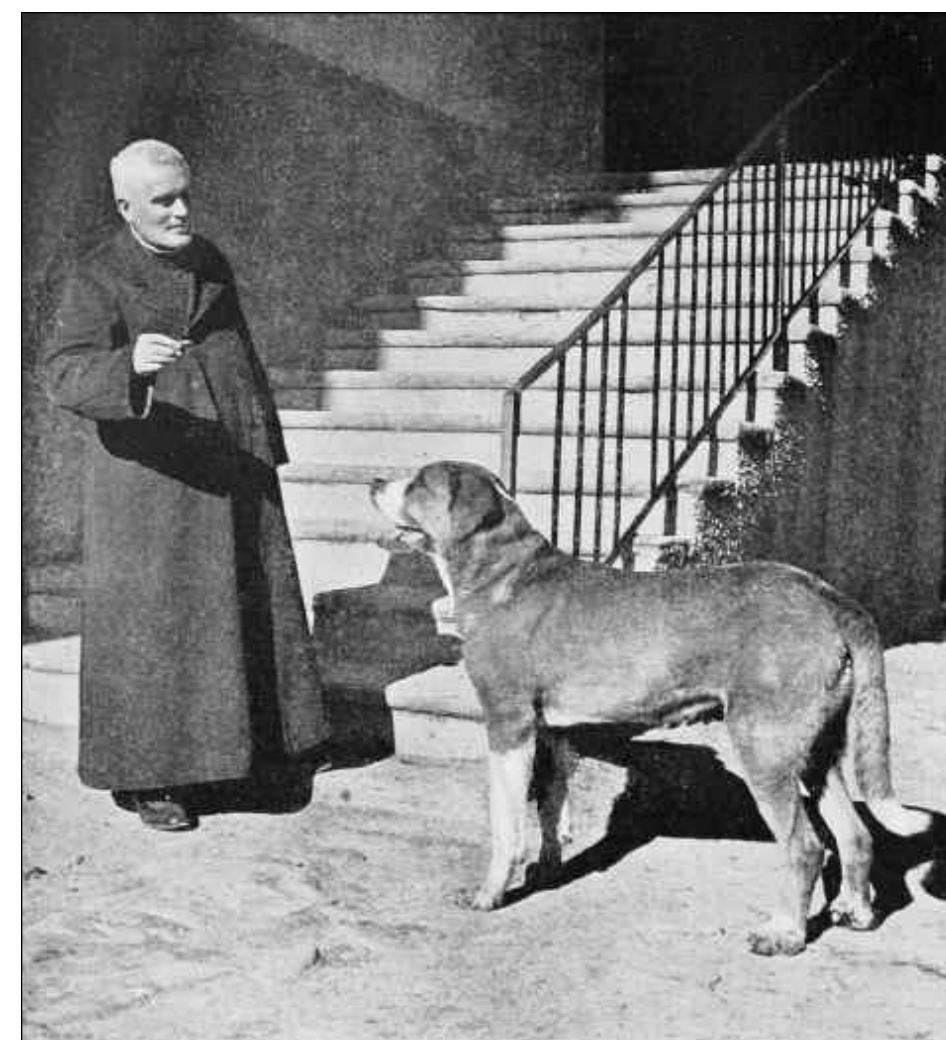
Greta Hammar Trygggestads kennel och Erna Jungfelt Jungfelts kennel

Den första Grosser Schweizer Sennenhunden kom till Sverige från Schweiz, Dana von Fryberg, genom en import av apotekaren H. Stenström.

Den första kullen i Sverige med 6 valpar föddes 1967 efter Dana och den danska hanen Katla Sera Dadi. Den enda av dessa som gått vidare i avel i Sverige är Baskervilles

Hund Bamse. Greta Hammar, Trygggestads kennel, importerade 1972 Ari von Amtssitz och Briska von Dreispitz från Schweiz, och senare kom Daysi vom Buchsimoos också från Schweiz till Erna Jungfelt, Jungfelts kennel. Götz von Thumegg kom 1974 ursprungligen från Österrike och 1978 kom Caro von der Houzbrügg, båda till kennel Trygggestad. Den danska hanen Froyaz von Ayala importerades till Sverige 1987 till Grosserhofs kennel. Dessa hundar har varit viktiga i uppbyggnaden av den svenska stammen.

Rasstandard med kommentarer

FCI-nummer 58
Originalstandard 2003-03-25
FCI-Standard 2003-05-05; tyska
SKKs Standardkommitté 2004-09-01

Ursprungsland/hemland:
Schweiz

Användningsområde:
Ursprungligen vakt- och draghund,
numera även sällskaps-,
skydds- och familjehund.

FCI-Klassifikation:
Grupp 2, sektion 3

Hanhund

Tik

Bakgrund/ändamål:

På utställningen vid den schweiziska kennelklubbens (SKG) 25-årsjubileum år 1908 visades två "korthårig berner sennenhund" för professor Albert Heim, den store främjaren av de schweiziska sennenhundarna. Denne kände i dessa igen den gamla, stora senneller slaktarhunden, som höll på att försvinna och vars förfäder tidigare var vitt spridda i Mellaneuropa. Rasen föddes upp som skydds-, drag- eller boskapsdrivarhund. Den godkändes av SKG som egen ras och infördes i schweiziska stamboken, band 12, år 1909. År 1912 grundades Grosser Schweizer Sennenhundklubb, som alltsedan dess ansvarat för rasen. Den 5 februari 1939 publicerade FCI den första standarden. Numera bedrivs avel även i andra länder och grosser schweizersennenhunds lugna och harmoniska väsen gör den uppskattad som familjehund.

Tik och hanhund med god könsprägel

Tik med utmärkt helhet

Bakgrund:

När grosserrasen bildades fanns redan de två andra korthåriga senneraserna, entlebucher och appenzeller. Grosser blev den tredje korthåriga varianten, därav fick rasen sitt namn: "Stor". Rasens namn speglar storleken i förhållande till de andra två korthåriga sennenhundraserna, inte att den skall vara störst i förhållande till andra hundraser.

Som boskapsdrivare får inte hunden ge ett tungt intryck, smidigheten och styrkan behövs för att kunna driva boskapen i starkt kuperad terräng. Kraftfullhet och smidighet skall samspela i harmoni med varandra, detta för att grossern skall klara av sina arbetsuppgifter.

Helhetsintryck:

Helhetsintrycket skall vara av en trefärgad hund, kraftigt byggd och muskulös med kraftig benstomme. Trots sin storlek och tyngd skall rasen vara uthållig och rörlig. Könsprägeln skall vara tydlig.

Viktiga måttförhållanden:

Kroppslängd (mätt från skulderled till sittbensknöl) - mankhöjd ska vara 10:9

- Bröstdjup - mankhöjd skall vara 1:2

- Skallens längd - nospartiets längd skall vara 1:1

- Skallens bredd - nospartiets bredd skall vara 2:1

Uppförande/karaktär:

Grosser schweizer sennenhund skall ha gott självförtroende. Den skall vara uppmärksam, vaksam och orädd i vardagslivets olika situationer. Den skall även vara godmodig och tillgiven mot familjen, självsäker mot främlingar samt ha ett jämnt temperament.

Fel:

- Osäkerhet

Diskvalificerande fel:

- Svåra lynnesfel (ängslig eller aggressiv)

Ur RAS

Gällande proportioner anser man att många hundar har inkorrekta proportioner, många är för långa och/eller för lågställda.

Hanhund

Tik

Helhet

Standarden beskriver väl de fyra viktiga adjektiven: kraftig, muskulös, uthållig och rörlig, som tillsammans bildar en fin balans.

Viktiga måttförhållande

Noslängden måste vara hälften av huvudets längd för att uppnå rätt elegans, ett förekommande fel är ett för kort nosparti. För att få kraftfulla käkar måste det finnas bredd i nospartiet, att tänka på är att skallen skall vara dubbelt så bred som nospartiet. Summan av detta blir ett kraftigt huvud i förhållande till kroppen men får dock inte bli för tungt.

Mankhöjd

Det finns en tendens att prioritera storlek framför konstruktion och rastyp.

4 hanhundar och 4 tikar av utmärkt typ.

Hanhund

Juniortik

Hanhund

Tik

Hanhund

Veterantik

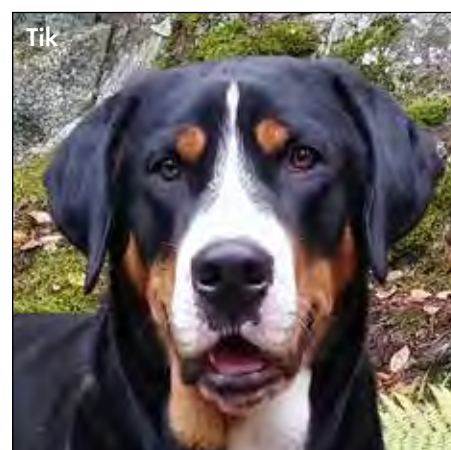
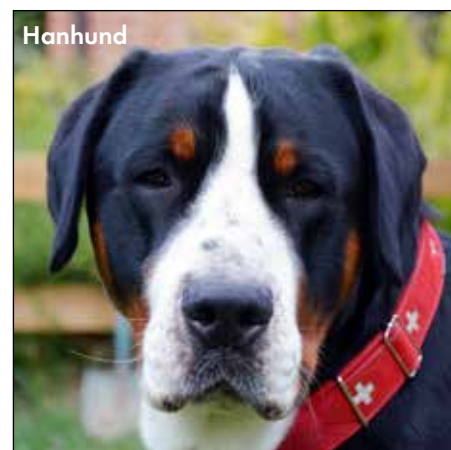
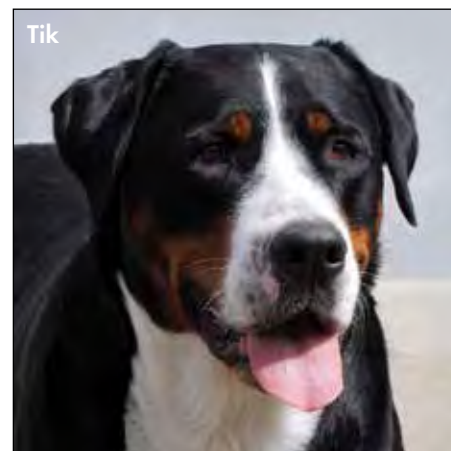
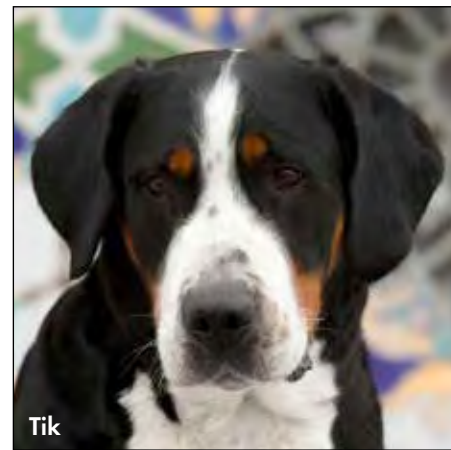
Hanhund

Tik

4 hanhunds- och 4 fikhuvuden av utmärkt typ.

Huvud:

Huvudet skall vara mycket kraftigt i förhållande till kroppen, dock inte tungt. Hanhunden skall ha kraftigare huvud än tiken.

Skallparti

Skallen skall vara flat och bred. Mittfåran, som börjar vid stopet, avsmalnar uppåt.

Stop

Stopet skall vara svagt markerat.

Nostryffel

Nostryffeln skall vara svart.

Nosparti

Nospartiet skall vara kraftigt, mer långt än djupt. Varken uppifrån eller från sidan får det vara spetsigt. Nosryggen skall vara rak utan mittfåra.

Läppar

Läpparna skall vara svagt markerade, åtliggande och svarta till färgen. De skall inte hänga löst.

Käkar/Tänder

Saxbett. Bettet skall vara fullständigt, kraftigt och regelbundet. Avsaknad av två tänder (P1 och/eller P2) tolereras. M3 beaktas ej.

Fel:

- Avsaknad av fler tänder än högst två premolarer (P1 och/eller P2). M3 beaktas inte
- Tångbett

Diskvalificerande fel:

- Över-, under- eller korsbett

Ögon

Ögonen skall vara mandelformade och medelstora, varken djupliggande eller framträdande, hasselnötsbruna till kastanjebruna med ett vaket och vänligt uttryck. Ögonlocken skall vara tätt åtliggande och ögonkanterna skall vara mörkt pigmenterade.

Fel:

- Ljusa ögon
- Bristfälligt åtliggande ögonkanter

Diskvalificerande fel:

- Entropion, ektropion
- Blå ögon, ett eller bägge

Öron

Öronen skall vara tämligen högt ansatta, medelstora och trekantiga. I vila skall de hänga slätt an mot huvudet, när hunden är uppmärksam, riktas de framåt. Både ut- och insida skall vara hårbeklädda.

Huvud

Rasklubben upplever att grosser har bra huvudtyper, dock finns det individer som skulle ha mer kraft och torrare läppar. Huvudet i sin helhet får ej ge ett runt intryck. Huvudet skall alltid ge ett torrt intryck, ibland ses individer med skinnveck i panna och på kinderna.

Ögon

Standarden beskriver ögonfärgens nyanser hasselnötsbruna till kastanjebruna, vilket är en tillåten variation.

Öron

I rasen förekommer för små öron.

Hals:

Halsen skall vara kraftig och muskulös, nästan grov, utan löst halsskinn.

Kropp:

Kroppslängden skall något överstiga mankhöjden.

Rygg

Ryggen skall vara måttligt lång, kraftig och plan.

Ländparti

Ländpartiet skall vara brett och mycket muskulöst.

Kors

Korset skall vara långt, brett och slutta mjukt avrundat. Det skall vara varken överbyggt eller stupande.

Vuxen tik med lagom lång hals och fin halsisättning

Hanhund med utmärkt över- och underlinje med fint avrundat kors

Hals

Halsen kräver ett visst djup i silhuetten från sidan, detta får inte förväxlas med för mycket löst halsskinn. För den rätta rastypen krävs en god halsisättning som flyter in i kroppen.

Kropp

Standarden eftersträvar en stark överlinje för en arbetande hund.

Bröstkorg

Bröstkorgen skall vara kraftig, bred och nå ner till armbågarna. Sedd i genomskärning skall bröstkorgen vara rundoval, varken flat eller tunnformad. Förbröstatet skall vara välutvecklat.

Underlinje

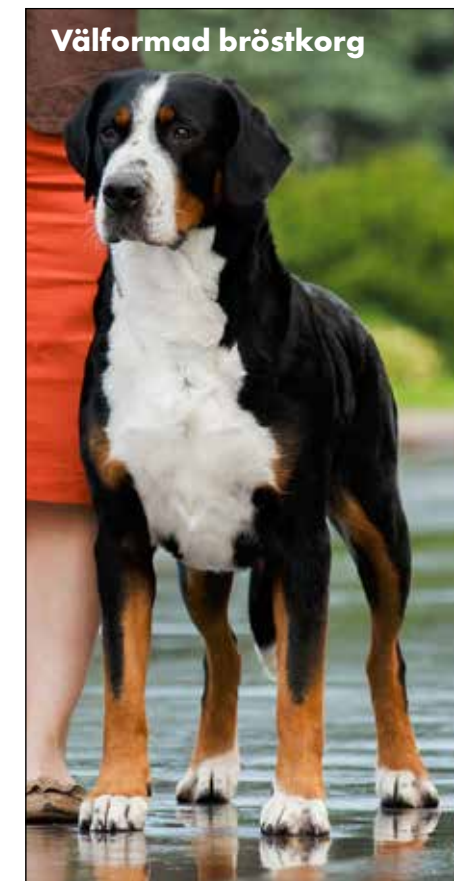
Buk och flanker skall vara föga uppdragna.

Svans

Svansen skall vara ansatt som en harmonisk fortsättning på korset. Den skall vara tämligen tung och nå till hasen. I vila bärs den hängande. När hunden är uppmärksam och i rörelse bärs svansen i rygg höjd eller något över densamma men aldrig ringlad eller böjd över ryggen.

Korrekt bredd i fronten

Välformad bröstkorg

Utmärkt lång kraftig svans

Välutvecklat förbröst

Bröstkorg

Bröstkorgen skall vara oval och inte päronformad eller flat för att ge ett korrekt fäste för framstället.

Svansen

Rasklubben upplever inget problem med svansen.

Extremiteter:

Framställ:

Frambenen skall vara snarast brett ställda, framifrån sett raka och parallella.

Skulderblad

Skuldrorna skall vara långa, kraftiga, snedställda, åtliggande, muskulösa och bilda en inte alltför trubbig vinkel mot överarmen.

Underarm

Underarmarna skall vara raka och ha kraftig benstomme.

Mellanhand

Mellanhänderna skall vara fasta. Framifrån sett skall de utgöra en rak fortsättning på underarmarna och från sidan sett skall de vara nästan lodräta.

Framtassar

Framtassarna skall vara kraftiga, riktade framåt och slutna med mycket väl välvda tår och kraftiga klor.

Hanhund med utmärkt bredd

Tik med utmärkt bredd

Hanhund med vällagd skuldra och substansfull benstomme

Tik med vällagd skuldra

Kraftigt sluten tass med välvda tår

Hanhund med vällmarkerat förbröst

Extremiteter

Standardtexten beskriver väl de raka frambenen med kraftig benstomme, de fasta mellanhänderna, vinklningen fram och de samlade tassarna som måste finnas för en fullgod funktion. *En hund kan inte bli sund utan korrekta tassar.*

Bakställ:

Sedda bakifrån skall bakbenen vara raka och inte för tätt placerade. Mellanfötterna och tassarna skall varken vara inåt- eller utåtvidna. I ursprungslandets standard föreskrivs att sporrar skall tas bort utom i de länder där detta är förbjudet.

Lår

Låren skall vara tämligen långa, breda, kraftiga och muskulösa.

Knäled

Knäledsvinklarna skall vara trubbiga.

Underben

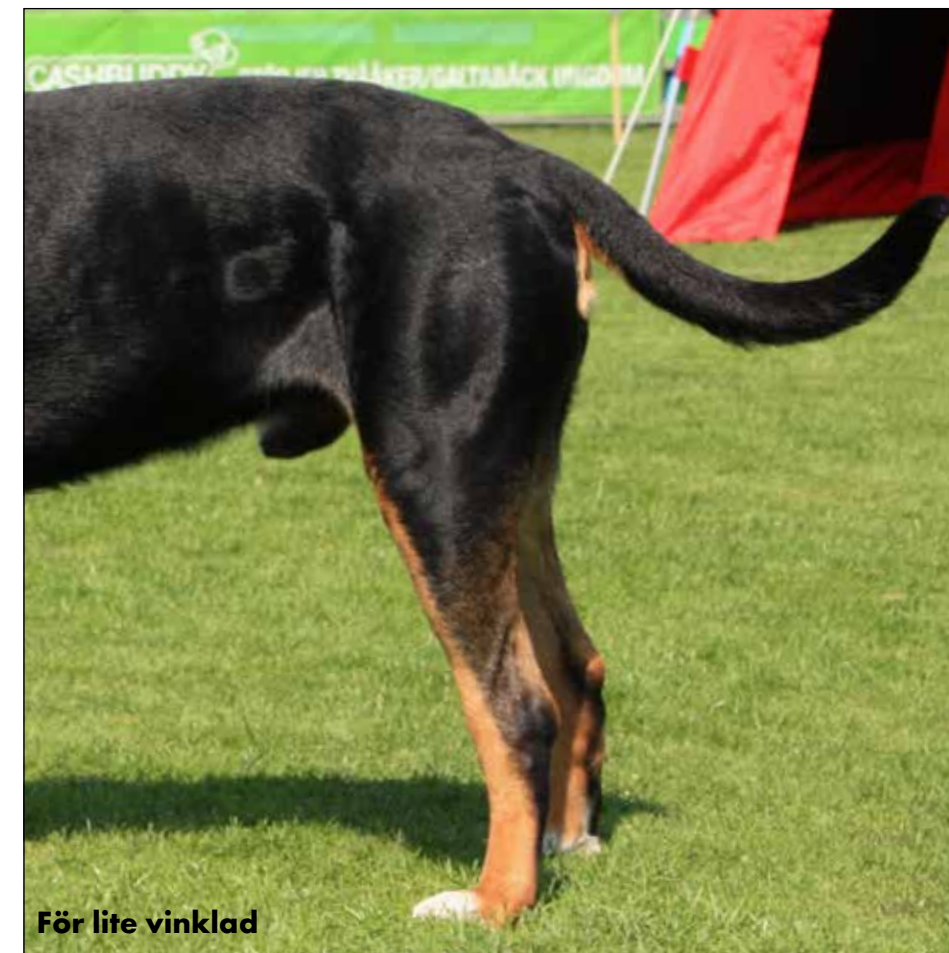
Underbenen skall vara relativt långa.

Has

Hasorna skall vara kraftiga och väl vinklade.

Baktassar

Baktassarna som framtassarna.

För lite vinklad

Lagom vinklad

Bakstället

Särskild hänsyn skall tas till bakstället som beskrivs väl i standarden.

Rörelser:

Rörelserna skall vara vägvinande och regelbundna i alla gångarter med god steglängd och bra påskjut från bakbenen. I trav skall rörelserna vara parallella sedda både fram- och bakifrån.

Päls:

Pälsstruktur

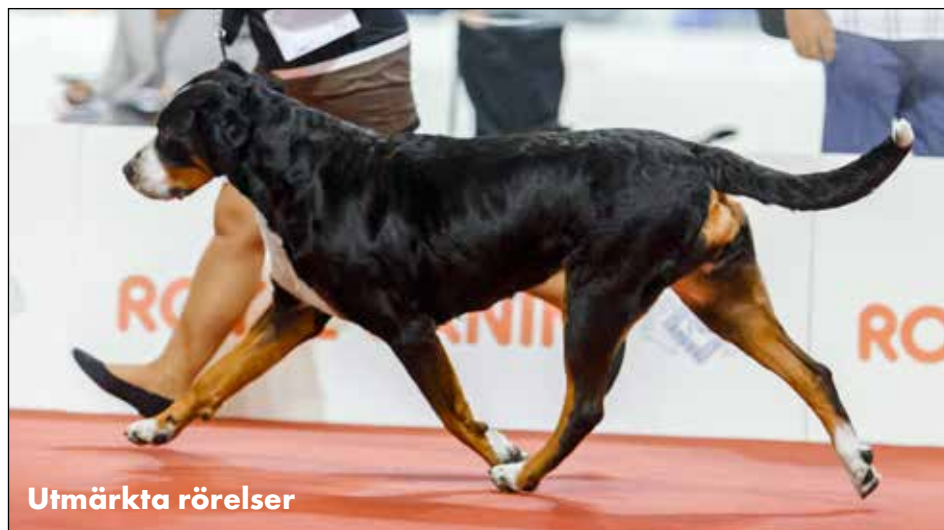
Pälsen skall vara dubbel med tjockt och medellångt täckhår och tjock underull, helst mörkgrå till svart. Kort täckhår är tillåtet förutsatt att underull finns.

Fel:

- Gulbrun eller ljusgrå underull, som lyser igenom

Diskvalificerande fel:

- Kort päls utan underull
- Lång päls

Rörelser

Som boskapsdrivande hund krävs spänst och kraft i rörelsen med god steglängd. Särskild vikt skall läggas vid bedömningen av fram- och bakdelsrörelsernas parallellitet.

Päls

Pälsen skall vara dubbelpäls för att tåla väder och vind samt vara glänsande. Underullens färg skall inte lysa genom och färgen bör helst vara mörkgrå till svart.

Färg

Typiskt trefärgad: Svart grundfärg med varmt roströd tanteckning och vita tecken. Det roströda skall finnas mellan det svarta och de vita tecknen på kinderna, över ögonen, på öronens insidor, på ömse sidor om bringan, på alla fyra benen och på undersidan av svansen. Vita tecken skall finnas på huvud (bläs), nos, strupe, bringa (genomgående), tassar och svansspets. Mellan bläsen och de roströda tecknen över ögonen skall det finnas kvar en strimma svart. Vit nackfläck eller halsring tolereras.

Fel:

- Orena färger

- Teckenfel:

- Avsaknad av huvudtecken
- För bred bläs
- Vita nostecken, som tydligt biter ut sig förbi läppvinklarna
- Vita strumpor (vitt som når högre än mellanhanden eller mellanfoten)
- Påfallande osymmetriska tecken.

Diskvalificerande fel:

- Avsaknad av trefärgighet
- Annan grundfärg än svart

Storlek/vikt:

Mankhöjd

Hanhund: 65-72 cm

Tik: 60-68 cm

Vältecknad hanhund med mättad djup tanfärg

Varierande godkända tecken

Färg

Rasklubben tycker att det ibland läggs för stor vikt på de exakta vita tecknen, vad som däremot anses viktigt är korrekt svart färg på låren, ofta förekommer det att den röda färgen blandar sig med den svarta på låret. Det är också vanligt att underullen har felaktig ljusgrå eller gulbrun färg.

Mankhöjd

I dagsläget ser inte rasklubben att mankhöjden är något problem. Observera att minsta måttet är lika korrekt som maxhöjden. Mät gärna hundarna då ögonmättet kan luras.

Fel:

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse.

- Osäkerhet
- Avsaknad av fler tänder än högst två premolarer (P1 och/eller P2). M3 beaktas inte
- Tångbett
- Ljusa ögon
- Bristfälligt åtliggande ögonkanter
- Pälsfel:
  - Gulbrun eller ljusgrå underull, som lyser igenom
  - Orena färger
- Teckenfel:
  - Avsaknad av huvudtecken
  - För bred bläs
  - Vita nostecken, som tydligt brer ut sig förbi läppvinklarna
  - Vita strumpor (vitt som når högre än mellanhanden eller mellanfoten)
  - Påfallande osymmetriska tecken

Diskvalificerande fel:

- Svåra lynnesfel (ängslig eller aggressiv)
- Över-, under- eller korsbett
- Entropion, ektropion
- Blå ögon, ett eller bägge
- Kort päls utan underull
- Lång päls
- Avsaknad av trefärgighet
- Annan grundfärg än svart.

Nota bene:

Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet.

Testiklar:

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

Utdrag ur rasspecifik avelsstrategi för Grosser Schweizer Sennenhund, exteriör. Svenska Sennenhundklubben 2018-03-15.

Exteriör

En beskrivning av rasens exteriör finns i rasstandarden och i raskompndiet med kommentarer.

Appenzeller sennenhund

Boskapsdrivande, bevaknings-,
vakt- och gårdshund. Sällskapshund
och mångsidig nyttohund.

Historik

En vallhund beskrevs i Friedrich von Tschudis bok "Das Thierleben der Alpenwelt", utgiven 1853, enligt följande: "Den har ett ljusst skall, är en korthårig, medelstor, och flerfärgad säter- (Sennen-) hund, som dels driver samman hjorden, dels vaktar bostaden". Dessa hundar fanns framför allt i kantonen Appenzell i nordöstra Schweiz.

Hundarna var trefärgade, mestadels svarta med gula tecken och vitt på benen, bröst, mage, svanspets och som en bläs på huvudet. Det fanns också hundar som var röda, gula, tigrerade, blå och grå med eller utan tecken liksom black-and-tan-varianter. Skogvaktaren Max Sieber intresserade sig för dessa "Appenzeller Trieberli" och krävde av Schweiziska Kennelklubben (SKG) 1895 att något måste göras, annars kommer hundarna med schweiziskt ursprung uppenbarligen att försvinna.

Bra hundar för avel

SKG tillsatte en kommission med uppgift att spåra upp bra exemplar, ge ägarna ett diplom och en liten summa pengar för att väcka intresse för att använda hundarna i avel. Enligt Sieber var kommissionen alldeles för inaktiv, så Sieber och den tyske kynologen Richard Strebel åkte runt på marknader i nordöstra Schweiz och kunde då få se 30 till 40 hundar. Tyvärr var många av dem kastrerade. SKGs kommission utformade en rasbeskrivning 1897 under namnet "Sennen- oder Treibhund".

Det första urvalet

I Altstätten hölls den första visningen av dessa Sennenhundar i

SKGs regi. Ca 30 hundar bedömdes uppfylla rasbeskrivningen. Nio hanar och 7 tikar valdes ut för avel. Ägarna fick mellan 5 och 20 franc var. Pengarna, totalt 400 franc, hade kantonen St. Gallens regeringsråd ställt till förfogande för att rädda hundarna och bygga upp en ras. Elva av de ovanstående 16 hundarna användes i avel, och är i stort basen för den Appenzeller Sennenhund som finns idag.

Professor Albert Heim

Max Sieber avled 1899 och rasen skulle antagligen ha försvunnit om inte professor Albert Heim, också drivande kraft bakom bildandet av de övriga tre Sennenhundraserna, energiskt tagit sig an rasen. Hundarna började nu visas på internationella och nationella utställningar i Schweiz.

Rasstandard från 1914

En annan entusiast för rasen, Josef Gmünder, var initiativtagare till bildandet av Appenzeller Sennenhund Club 1906, och då började också en stambok att föras. Albert Heim utformade en rasstandard som fastställdes 1914, och är med små förändringar fortfarande den som gäller. Då fanns ca 100 hundar införda i stamboken. Under 1920-30-talet exporterades hundar till flera europeiska länder. Tyskland importerade den första hunden 1923. Utvecklingen av aveln var blygsam och mellan 1935 och 1938 föddes 25 valpar. Tyvärr dog samtliga hundar under andra världskriget och först 1952 återintroducerades rasen.

Den första Appenzellern

Till Sverige kom den första Appen-

zeller Sennenhunden 1969 från Schweiz, Cilla von Steinboden. Cilla omkom emellertid i en traktorolycka hos ägaren Olle Svensson och hann aldrig ge några valpar. Olle Svensson tog in en ytterligare tik, Cilla von der Gartegg, från Schweiz och 1976 fick Cilla 7 valpar med den finske hanen Figaro du Romanel. Hon fick ytterligare en kull om 7 valpar med samma hane 1977. Ingen av dessa gick dock vidare i avel.

Carnavals kennel

Britt och Berndt Klingeborn importerade tre hundar från Nederländerna. Tiken Celesta Dubhthach Cain kom 1997 och hanen Excalibur Dubhthach Cain kom 1998. Hanen Luc van Eemlandia kom 2000 och samägdes med Odenhills Kennel. I januari 2000 födde Celesta Dubhthach Cain 11 valpar efter den holländska hanen Bikkel Dubhthach Cain och 2001 nio valpar efter Luc van Eemlandia. Carnavals Celine födde 5 valpar efter Luc van Eemlandia 2003. Luc van Eemlandia exporterades till en uppfödare i Appenzell, Schweiz, hösten 2003 och används där som avelshund.

Rasstandard med kommentarer

FCI-nummer 46
Originalstandard 2003-03-25
FCI-Standard 2003-05-05; tyska
SKKs Standardkommitté 2004-09-01

Ursprungsland/hemland:
Schweiz

Användningsområde:
Boskapsdrivande, bevaknings-, vakt- och gårdshund. Sällskapshund och mångsidig nyttohund.

FCI-Klassifikation:
Grupp 2, sektion 3

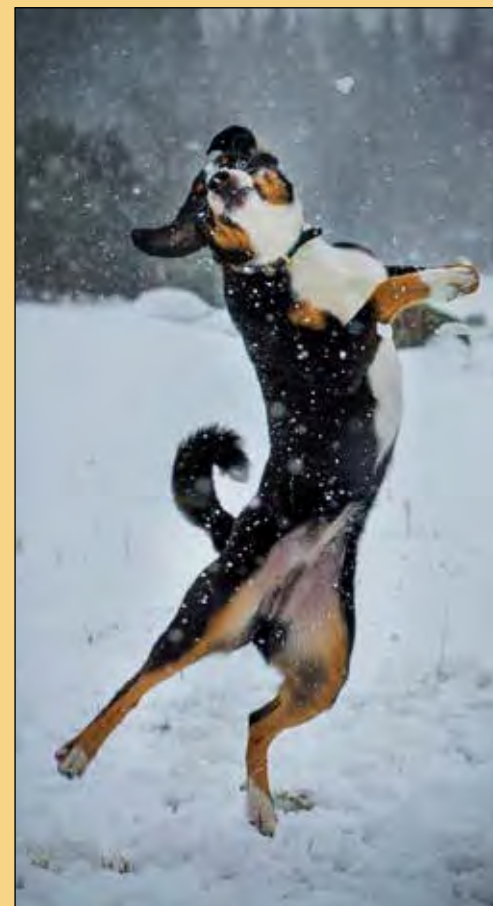

Foto: Mattias Klum

Bakgrund/ändamål:

1853 beskrivs för första gången en appenzeller sennenhund i boken "Tierleben der Alpenwelt" som en "ljus skällande, korthårig, medelstor, flerfärgad sennenhund", som "man kan träffa på i vissa trakter där den vaktar bostaden eller föser samman hjorden under arbete i regelbundna, trånga slag."

1895 begärde jägmästare Max Sieber, rasens store främjare, att den schweiziska kennelklubben (SKG) skulle göra något för rasen.

1898 ställde regeringsrådet i kantonen S:t Gallen 400 schweizerfranc till förfogande för att främja aveln av rasen. På uppdrag av SKG bildades en kommission, raskarakteristika fastställdes och på en marknad i Altstätten visades 9 hanar och 7 tikar.

De erhöll premier på 5-10 schweizerfranc. Som en följd av detta kom 8 appenzeller 1898 till den första internationella hundutställningen i Winterthur till den på försök införda klassen "sennenhundar".

På initiativ av professor dr Albert Heim, som med stort engagemang tog sig an de schweiziska sennenhundarna och därmed också "appenzellern", grundades 1906 "Appenzeller Sennenhund Club" med syfte att arbeta för att bevara och främja rasens naturliga egenskaper.

I och med den obligatoriska valpregistreringen i "Appenzeller Hundestammbuch" började en målmedveten avel.

1914 utarbetade professor A Heim den första rasstandard. Ursprungligen bedrevs aveln i trakten kring Appenzell. Idag finns rasen över hela Schweiz och föds upp även i många andra länder.

Begreppet "appenzeller sennenhund" står idag oomstritt och rasen som sådan är klart avgränsad från de övriga sennenhundarna.

Även om det är många som har kommit att intressera sig för rasen, är avelsbasen fortfarande mycket liten. Endast genom ansvarsmedvetet och uppmärksamt avelsarbete kommer det att bli möjligt att bevara och befästa rasens ursprungliga och utmärkta arvsanlag.

Helhetsintryck:

Appenzeller sennenhund skall vara trefärgad, medelstor och nästan kvadratisk byggd. Den skall i alla detaljer vara proportionerlig, muskulös, mycket rörlig och kvick. Uttrycket är klipskt.

Fel:

- Avsaknad av könsprägel
- Otillräcklig muskulatur
- Tunn eller tung benstomme

Viktiga måttförhållanden:

Förhållandet mankhöjd-kroppslängd skall vara 9:10, hellre kompakt än lång. Förhållandet noslängd-skalle skall vara 4:5.

Fel:

- Mycket lång eller oharmonisk byggnad

Uppförande/karaktär:

Appenzeller sennenhund skall vara livlig, temperamentsfull, självsäker och orädd. Rasen är något avvaktande mot främlingar och är en pålitlig väktare. Den är gladlynt och läraaktig.

Fel:

- Osäkert eller temperamentslöst uppträdande, lätt aggressivitet.

Diskvalificerande fel:

- Ängslighet, aggressivitet

Hanhund

Tik

Helhetsintryck

För att få en god bild av hundens helhetsintryck är det viktigt att lägga märke till kraften i benstomme och nosparti redan från början. Denna kraft är en nödvändighet för en boskapsdrivande hund för att stå emot exempelvis en spark från ett nötkreatur.

Appenzeller sennenhund har mer styrka och självsäkerhet i sitt uttryck än de andra sennenhundraserna. Könsprägel skall vara tydlig.

Viktiga måttförhållanden

I måttförhållanden står att en appenzeller sennenhund skall vara 9:10, hur går detta ihop då det står på helhetsintrycket att rasen skall vara nästan kvadratisk? Den kraftiga halsen med god resning och en högt buren rullad svans ger det mer kvadratiske intrycket.

Uppförande/karaktär

Vi rekommenderas att man tar i hand och hälsar på föraren vid första kontakten innan man examinerar hunden. Nu för tiden är det oftast utmärkt temperament på våra appenzeller sennenhund utan ängslighet eller aggressivitet.

3 hanhundar och 3 tikar av utmärkt typ.

Juniorhane

Tik

Hanhund

Tik

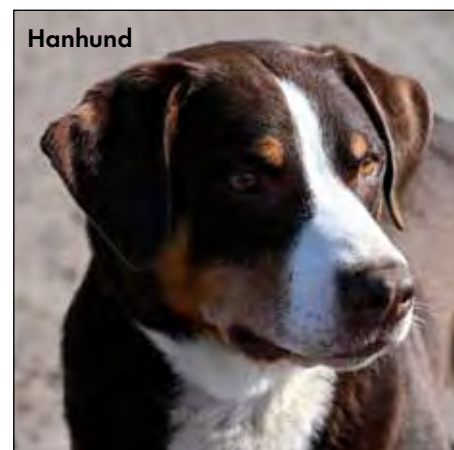
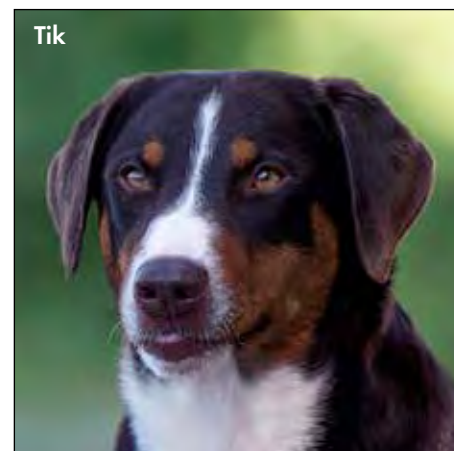
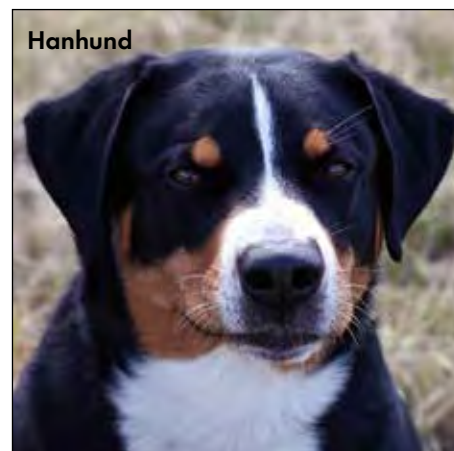
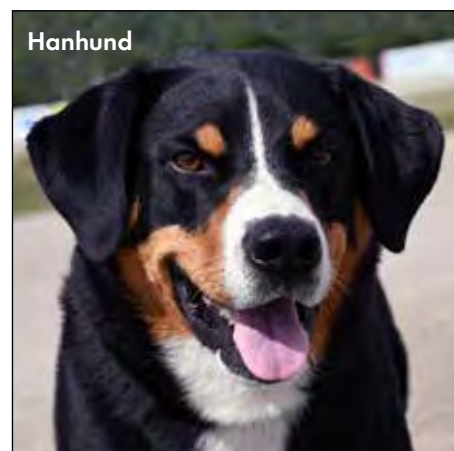
Hanhund

Veterantik

4 hanhunds- och 4 fikhuvuden av utmärkt typ.

Huvud:

Huvudet skall storleksmässigt harmoniera med kroppen och vara lätt kilformat.

Fel:

- Mycket tungt eller mycket lätt huvud

Skallparti

Hjässan skall vara tämligen flat, bredast mellan öronen och jämnt avsmalnande mot nospartiet. Nackknölen skall vara mycket svagt markerad. Pannfåran skall vara måttligt markerad.

Fel:

- Rund skalle

Stop

Stopet skall vara lätt markerat.

Fel:

- För markerat stop

Nostryffel

Nostryffeln skall vara svart hos svart hund och så mörkt brun som möjligt hos leverbrun hund.

Nosparti

Nospartiet skall vara medelkraftigt, jämnt avsmalnande utan att verka spetsigt och ha kraftig underkäke. Nosryggen skall vara rak.

Fel:

- För långt, för kort, tunt eller spetsigt nosparti; ej rak nosrygg

Läppar

Läpparna skall vara torra och åtliggande med svart pigment på svart hund och brunt (så mörkt som möjligt) på leverbrun hund. Mungiporna skall inte synas.

Fel:

- För tunga läppar

Käkar/Tänder

Bettet skall vara ett kraftigt, fulltligt och regelbundet saxbett. Tång-

bett tolereras. En dubbel P1 eller avsaknad av en P1 samt avsaknad av M3 tolereras.

Fel:

- Avsaknad av mer än en P1

Diskvalificerande fel:

- Över-, under- eller korsbett

Kinder

Kinderna skall vara endast mycket lätt markerade.

Fel:

- För kraftigt markerade kinder

Ögon

Ögonen skall vara tämligen små, mandelformade och inte utstående. De skall vara något snedställda. Uttrycket skall vara livligt. Färgen skall vara mörkbrun till brun hos svart hund, hos leverbrun hund kan den vara ljusare brun, men så mörk som möjligt. Ögonkanterna skall vara väl åtliggande med svart pigment hos svart hund och så mörkt brunt pigment som möjligt hos leverbrun hund.

Fel:

- Runda, framträdande eller för ljusa ögon

Diskvalificerande fel:

- Entropion, ektropion

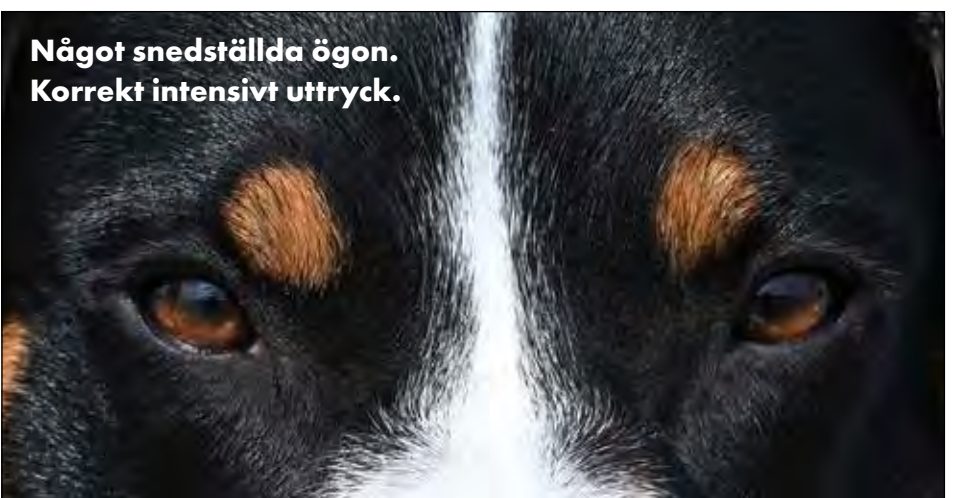
- Marmorerade eller blå ögon

Öron

Öronen skall vara hängande, tämligen högt och brett ansatta. När hunden är lugn skall de hänga tätt intill kinderna. Öronen skall vara trekantiga och lätt rundade i spetsen. När hunden är uppmärksam skall öronen vara lyftade i sin bakre kant och vara framåtriktade så att, sedda framifrån eller ovanifrån, huvudet och öronen bildar en tydlig trekant.

Fel:

- För små, för stora, utstående, för högt eller för lågt ansatta öron

Huvud

Huvudet skall vara kilformat med mjuka linjer, varken nackknöl, pannfåra, stop, kinder, ögonbrynsbågar eller okbågar bör bli särskilt markerade.

Nosparti

Standarden beskriver ett medelkraftigt nosparti med en kraftig underkäke, vilket innebär att nospartiet är en viktig detalj för att ge rasen den rätta rastypen.

Ögon

En appenzeller är en livlig och alert hund med stor intelligens, vilket också uttrycket skall återspegla. På de leverbruna hundarna måste domarna vara lite mer toleranta i sin bedömning av ögonfärgen, ljusare ögonfärg måste tillåtas, givetvis skall så mörka ögon som möjligt vara eftersträvansvärt.

Öron

Hög öronansättning är tämligen viktigt för att få det rätta alerta uttrycket. Helhetsbilden av uttrycket påverkas också om de inre öronkanterna ligger "kloss an" mot kinden. Öronen måste också vara korrekt vikta och får inte bli slarviga eller tendera till att gå mot rosenöron. Vid bedömning måste domaren alltid kontrollera att hunden har förmåga att vika fram sina öron vid lystring.

Hals:

Halsen skall vara tämligen kort, kraftig och torr.

Kropp:

Kroppen skall vara kraftig och kompakt.

Rygg

Ryggen skall vara måttligt lång, stadig och plan.

Fel:

- Sänkt rygg, karprygg

Ländparti

Ländpartiet skall vara kort och välmusklat.

Kors

Korset skall vara tämligen kort och utgöra en plan fortsättning på rygglinjen.

Fel:

- Avfallande kors eller överbyggdhet

Bröstkorg

Bröstkorgen skall vara bred och djup, den skall räckta till armbågen, och ha tydligt förbröst. Bröstbenet skall nå tillräckligt långt bak. Bröstkorgen skall i tvärsnitt ha en rund-oval form.

Fel:

- Flat eller tunnformad bröstkorg, ej tillräckligt förbröst, för kort bröstben

Underlinje

Underlinjen skall vara endast lätt uppdragen.

Fel:

- Uppdragen buk

Lagom halslängd

Kort plant kors med kraftig svans

Lagom uppdragen underlinje

Svans

Svansen skall vara högt ansatt, kraftig, av medellängd, tätt behårad med något längre päls på undersidan. I rörelse skall den vara tätt rullad över korset och bäras åt sidan eller över ryggens mittlinje. I stående tolereras svans hängande på olika sätt.

Fel:

- Löst rullad svans, svanspets som åtminstone berör svansroten

Diskvalificerande fel:

- Svans formad som en skära (svanspetsen berör inte svansroten), tydligt hängande svans; kroksvans

Svansen skall vara högt ansatt med tydliga sittbensknölar

Endast i stående tolereras hängande svans

Hals

Halsen skall vara tämligen kort, men skall ändå ge ett resligt intryck.

Kropp

Kroppen skall ge intryck av substans, dock utan att ge ett tungt intryck vilket är ofunktionellt. I sin helhet skall varje del i överlinjen vara kort och bröstkorgen skall sluta långt bak. Ett mycket allvarligt fel är en lång tunn kropp.

Svans

Svansen är rasens adelsmärke och standarden anger en bra beskrivning på hur svansen skall sitta – nämligen högt – för att ge hunden sitt nästa kvadratiska intryck. Hur tätt svansen är ringlad beskrivs inte men ser man bara ett litet hål i svanssiluetten är svansen tillräckligt rullad. Endast i stående tolereras hängande svans, men önskvärt är att svansen även då ligger på korset.

Extremiteter:

Extremiteterna skall ha kraftig och torr benstomme.

Fel:

- Tunn eller tung benstomme
- Otillräckligt vinklat framställ och/eller bakställ

Framställ:

Framstället skall vara väl musklat. Sedda framifrån skall frambenen vara raka och parallella, inte för tätt ställda.

Skulderblad

Skulderbladen skall vara långa och snedställda.

Överarm

Överarmarna skall vara lika långa som eller endast något kortare än skulderbladen. Vinkeln mot skulderbladet skall inte vara för öppen.

Armbåge

Armbågarna skall ligga väl an mot kroppen.

Fel:

- Utåtvridna armbågar

Underarm

Underarmarna skall vara raka och torra.

Mellanhand

Mellanhänderna skall, sedda framifrån, utgöra en rak fortsättning på underarmarna. Sedda från sidan skall de vara endast lätt vinklade.

Fel:

- Veka mellanhänder

Framtassar

Framtassarna skall vara korta, välvda och slutna. Trampdynorna skall vara kraftiga.

Fel:

- Långsmala, ovala tassar (hartassar), spretande tår

Hanhund med lagom bredd i fronten

Tik med lagom bredd i fronten

Bakställ:

Bakstället skall vara väl musklat. Sett bakifrån skall det vara rakt och parallellt, inte för tätt. Den rastypiska vinklingen medför relativt öppna vinklar bak.

Fel:

- Kohasighet

Lår

Låren skall vara tämligen långa och bilda en relativt öppen vinkel mot höftbenet.

Knäled

Knälederna skall ha relativt öppna vinklar.

Underben

Underbenen skall vara ungefär lika långa som eller endast något kortare än låren. Underbenen skall vara torra och välmuskade.

Has

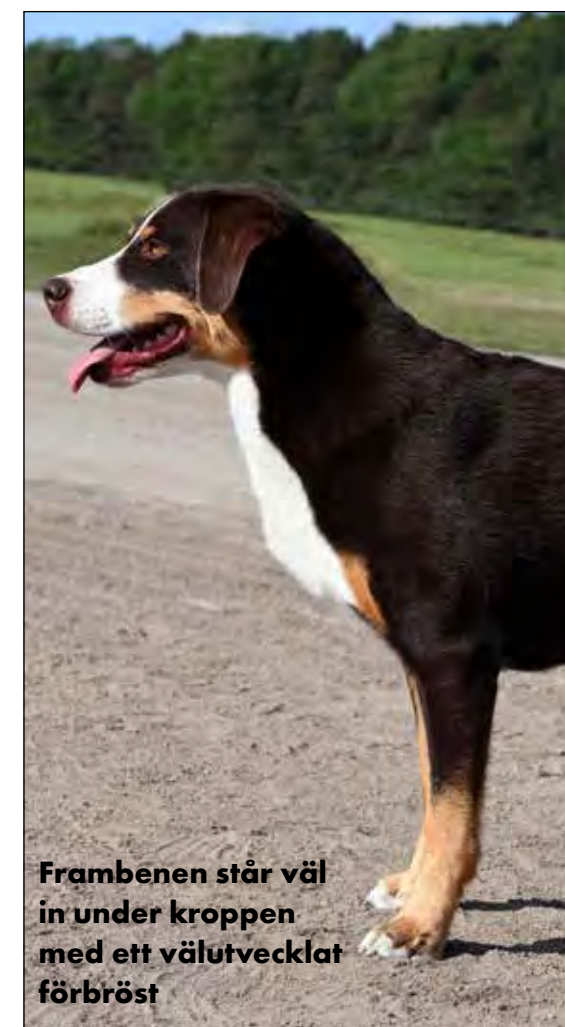
Haslederna skall vara relativt högt ansatta.

Mellanfot

Mellanfötterna skall vara lodrätt och parallellt ställda, varken inåt- eller utåtvridna. De skall vara något längre än mellanhänderna. I ursprungslandets standard föreskrivs att sporrar skall tas bort utom i de länder där detta är förbjudet.

Baktassar

Baktassar, se framtassar.

Frambenen står väl in under kroppen med ett välutvecklat förbröst

Rastypiska vinklar

Extremiteter, Framställ

Rasen skall ha ett tydligt förbröst. Frambenen måste vara välplacerade in under hunden. Standarden nämner att skulderbladets vinkling inte skall vara för öppen, och att mellanhanden sedd från sidan endast skall vara lätt vinklad. I övrigt skall man eftersträva en funktionell och sund front för en arbetande hund.

Extremiteter, Bakställ

Notera standardtexten "Den rastypiska vinklingen medför relativt öppna vinklar bak", vinklingsförhållande i bakstället beskrivs som relativt öppna både i vinkeln lår/höft, lår/knä och med relativt höga hasor och som avslutning lodrätta mellanfötter. Till följd av detta blir hunden mer vinklad fram än bak, då standarden efterfrågar ett mer vinklat framställ. Trots det rör sig hunden med utmärkt påskjut bak. Många appenzeller sennenhundar står med lite högre kors, vilket kan vara svårt att se då svansen sitter i vägen för denna kontroll. Om hunden är något högre bak men visar upp en helt lodrätt överlinje i rörelse är detta en korrekt byggd hund med bibehållen rastyp.

Rörelser:

Rörelserna skall ha god steglängd med kraftfullt påskjut. I trav skall rörelserna vara parallella såväl framifrån som bakifrån sett.

Fel:

- Felaktiga rörelser, t ex korta och stiltiga, marktrånga, korsande

Päls:

Pälsstruktur

Rasen skall ha s k dubbel päls ("Stockhaar") som skall vara fast och åtliggande. Täckhåret skall vara tätt och glänsande. Underullen skall vara tät, svart, brun eller grå. Det är inte önskvärt att underullen lyser igenom. Lätt vågig päls på manken och ryggen tolereras men är inte önskvärt.

Fel:

- Underull som lyser igenom täckhåren

Diskvalificerande fel:

- Avsaknad av s k dubbel päls

Vägvinnande harmoniska rörelser

Vacker tät glänsande päls

Lätt vågig päls, underullen lyser igenom på sidorna, utmärkt brun färg på ryggen

Färg

Grundfärgen skall vara svart eller leverbrun med roströd tanteckning och vita, så symmetriska tecken som möjligt.

Roströd tanteckning: Små roströda tecken (fläckar) över ögonen. Roströda tecken på kinderna, bröstet (på var sin sida om bröstbenet) och på benen, där det roströda alltid måste finnas mellan det svarta respektive leverbruna och vita.

Vita tecken:

- Väl synlig vit bläs, som utan avbrott skall sträcka sig från skallen över nosryggen och som kan omfatta nosen helt eller delvis.
- Vitt från hakan över strupen utan avbrott ner till bröstet.
- Vitt på alla fyra tassarna.
- Vitt på svansspetsen.
- Vit nackfläck eller halv halsring tolereras.
- Hel, tunn, vit halsring tolereras visserligen, men är inte önskvärd.

Fel:

- Tecken och färgfel:
  - Svarta prickar i det vita
  - Avbruten bläs
  - Hel, bred vit halsring
  - Avbruten teckning på bröstet
  - Vitt som tydligt går upp över handloven (stövlar)
    - Avsaknad av vitt på tassarna och på svansspetsen

Diskvalificerande fel:

- Ej trefärgad päls
- Annan grundfärg än svart eller leverbrun

Storlek/vikt:

Mankhöjd

Hanar: 52-56 cm

Tikar: 50-54 cm

+2 eller -2 cm tolereras.

Fel:

- För hög eller låg mankhöjd (i förhållande till tolererade angivelser)

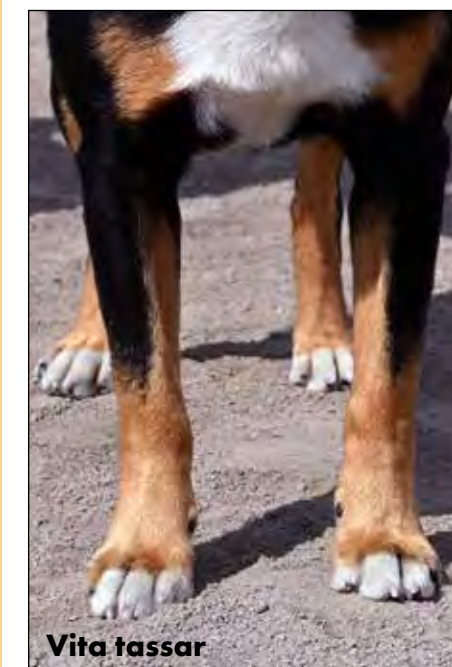
Vältecknade hundar.

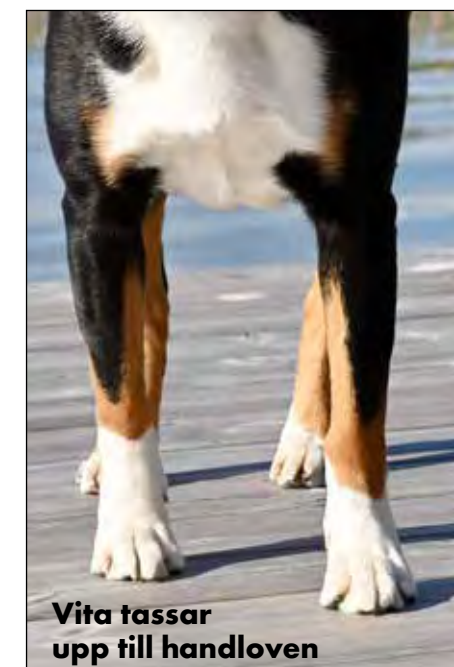
Vit svanstipp

Vit bläs

Vita tassar

Vita tassar upp till handloven

Rörelser

Trots sin obalanserade byggnad rör sig de flesta individer förvånansvärt bra bak, baksteget blir dock något mer pendlande än hos andra hundraser. En appenzeller sennenhund är också mycket kvick i vändningar och har en god hoppförmåga vilket gör den till en utmärkt arbetshund. Veteraner ses ofta vara spänstiga i sitt rörelsemönster och ger ett sunt intryck.

Päls

En vädertålig päls med underull och en viss längd krävs på täckhåren, dessutom måste den ha en rejäl struktur. Hundens naturliga fett skall finnas, vilket gör pälsen glänsande. Det är inte något betydande fel med lätt vågig päls på manke och rygg. Hos de leverbruna (havanabrun nämns ofta av rasfolket) individerna blir aldrig pälsen lika glansfull som på de svarta.

Färg, Teckning

Ibland läggs för stor vikt på de exakta tecknen. Veteraner tappar ofta sin djupa tanfärg och de leverbruna tappar även sin intensivt bruna färg på kroppen.

Fel:

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse.

- Avsaknad av könspregel
- Mycket lång eller oharmonisk byggnad
- Tunn eller tung benstomme
- Otillräcklig muskulatur
- Mycket tungt eller mycket lätt huvud
- Rund skalle
- För markerat stop
- För långt, för kort, tunt eller spetsigt nosparti; ej rak nosrygg
- För tunga läppar
- Avsaknad av mer än en P1
- För kraftigt markerade kinder
- Runda, framträdande eller för ljusa ögon
- För små, för stora, utstående, för högt eller för lågt ansatta öron
- Sänkt rygg, karprygg
- Avfallande kors eller överbyggdhet
- Uppdragen buk
- Flat eller tunnformad bröstorg, ej tillräckligt förbröst, för kort bröstben
- Löst rullad svans, svanspets som åtminstone berör svansroten
- Otillräckligt vinklat framställ och/eller bakställ
- Utåtvridna armbågar
- Veka mellanhänder
- Kohasighet
- Långsmala, ovala tassar (hartassar), spretande tår
- Felaktiga rörelser, t ex korta och styliga, marktrånga, korsande
- Underull som lyser igenom täckhåren
- Tecken och färgfel:
  - Svarta prickar i det vita
  - Avbruten bläs
  - Hel, bred vit halsring
  - Avbruten teckning på bröstet
  - Vitt som tydligt går upp över handloven (stövlar)
  - Avsaknad av vitt på tassarna och på svansspetsen
- För hög eller låg mankhöjd (i förhållande till tolererade angivelser)
- Osäkert eller temperamentslöst uppträdande, lätt aggressivitet.

Diskvalificerande fel:

- Ängslighet, aggressivitet
- Över-, under- eller korsbett
- Entropion, ektropion
- Marmorerade eller blå ögon
- Svans formad som en skära (svansspetsen berör inte svansroten), tydligt hängande svans; kroksvans
- Avsaknad av s k dubbel päls
- Ej trefärgad päls
- Annan grundfärg än svart eller leverbrun

Nota bene:

Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet.

Testiklar:

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

Utdrag ur rasspecifik avelsstrategi för Appenzeller Sennenhund, exteriör. Svenska Sennenhundklubben 2005-04-08.

Exteriör: En beskrivning av rasens exteriör finns i rasstandarden och i raskompndiet med kommentarer.

Entlebucher sennenhund

**Boskapsdrivande, vakt- och gårdshund.
Mångsidig arbetshund och trevlig familjehund.**

Historik

Rasen beskrivs för första gången under namnet "Entlibucherhund" i "Schweizerischer Zentralblatt für Jagd- und Hundeliebhaber" 1889. Särskilt många fanns i Entlebuch, en dal som breder ut sig inom kantonerna Luzern och Bern. Därifrån har de också fått sitt namn.

De idag så typiska färgerna var ingenting som man lade så stor vikt vid från början. Det viktigaste var att hundarna själva kunde förtjäna sitt levebröd.

Variationer i typ

En Entlebucher Sennenhund skulle på dagen driva och vakta boskapen och på natten vakta sin ägare på. Den som inte fungerade hamnade obehagligt i grytan. Den dåtida typen av Entlebucher Sennenhund varierade mycket. Några var högställda och slanka, mer lika en Appenzeller Sennenhund. I sådana fall var det endast den kuperade svansen som skilde raserna åt.

Första registreringarna

År 1913 visades fyra exemplar av denna lilla drivande hund med stubbsvans för professor Albert Heim, den store främjaren av Sennenhundarna, på en hundutställning i Langenthal. Med domarberättelserna som grund blev Entlebucher Sennenhund som fjärde Sennenhundras inskriven i schweiziska stamboken 1914.

Rasen nästan utrotad

Sedan kom första världskriget och man trodde länge att rasen dött ut. Franz Schertenleib från Rothöhe i närheten av Burgdorf och veterinär-

ren B. Kobler från St. Gallen sökte genom annonser runt om i Schweiz efter bra, typiska hundar och så småningom lyckades man hitta några enstaka exemplar.

Första standarden

På initiativ av Dr Kobler bildades 28 augusti 1926 "Klub für Entlebucher Sennenhunde" i Schweiz och 1927 visades 16 hundar på en specialutställning för Sennenhundar och från och med denna tid är rasens framtid säkrad. Den första standarden fastställdes 1927.

Lämpliga bruksegenskaper

Rasen utvecklades mycket långsamt de följande åren med ett lågt antal stambokförda hundar. Det blev en uppgång för rasen i och med att man upptäckte dess stora lämplighet som brukshund vid sidan av den rastypiska egenskapen som livlig och outtröttlig boskapsdrivande hund.

1959 kom de första två hundarna till Sverige

Den första Entlebucher Sennenhunden importerades från Schweiz till Tyskland 1952 och den första kullen föddes 1954. Till Sverige kom de första två hundarna av rasen 1959 till familjen Häfvenström: Negus von Schweinbrunnen och Goldi von Peierslehn. Den första kullen föddes 1961 och de fick under årens lopp 7 kullar tillsammans. Karin Hedenstierna importerade hanen Andy von Neufeld 1975, som blev far till 50 valpar. Rasen har fört en tynande tillvaro i Sverige med ett väldigt litet antal uppfödare. Endast ett fåtal kullar per år har registrerats.

Berna vom Stauffenfeld, 1967
Anette vom Stauffenfeld, 1966

Zeno von der Gehretschwand, 1945

Sieger IHA Bern, 1974

Waran od Steinegg, 1970

Rasstandard med kommentarer

FCI-nummer 47
Originalstandard 2001-11-28
FCI-Standard 2002-06-28; tyska
SKKs Standardkommitté 2005-06-09

Ursprungsland/hemland:

Schweiz

Användningsområde:

Boskapsdrivande, vakt- och gårdshund.
Mångsidig arbetshund och trevlig familjhund.

FCI-Klassifikation:

Grupp 2, sektion 3

Bakgrund/ändamål:

Rasen är den minsta bland de fyra schweiziska sennenhundarna. Den härstammar från Entlebuch, en dal som breder ut sig inom kantonerna Luzern och Bern. Den första rasbeskrivningen med namnet "Entlibucherhund" är från 1889, men ännu lång tid därefter skilde man överhuvudtaget inte på appenzeller och entlebucher sennenhund. År 1913 fick professor Heim, den store främjaren av sennenhundarna, fyra exemplar av den lilla drivande hunden med stubbsvans presenterade för sig vid hundutställningen i Langenthal. Med domarberättelserna som grund infördes hundarna i det schweiziska hundregistret (SHSB) som den fjärde sennenhundrasen. Den första standarden skrevs dock först 1927. Efter att den schweiziska klubben för entlebucher sennenhund grundats, vilket skedde på initiativ av Dr. B Kobler den 20 augusti 1926, har rasen betraktats och avlats som egen ras. Som framgår av det låga antalet stambokförda hundar, utvecklades rasen mycket långsamt. Rasen fick en uppgång i och med att man upptäckte och förde i bevis dess stora lämplighet som brukshund vid sidan av den rastypiska egenskapen som livlig och outtröttlig boskapsdrivande hund. Idag, medan rasen fortfarande förekommer i begränsad omfattning, har allt fler lärt sig uppskatta den tilltalande trefärgade hunden, som också kan glädja sig åt en tilltagande popularitet som familjhund.

Helhetsintryck:

Rasen skall vara en knappt medelstor, kompakt byggd hund med något långsträckt kropp. Den är trefärgad som alla sennenhundar. Rasen skall vara mycket rörlig och kvick. Uttrycket skall vara uppmärksamt, klokt och vänligt.

Fel:

- Bristande könsprägel
- Påtagligt oproportionerlig
- För grov eller klen benstomme
- Otillräcklig muskulatur

Viktiga måttförhållanden:

Förhållande mankhöjd-kroppslängd = 8:10

Förhållande nosparti-skallens längd = 9:10

Uppförande/karaktär:

Rasen skall vara livlig, temperamentsfull, självsäker och orädd. Den är godmodig och tillgiven mot personer den känner men något avvaktande mot främlingar. Rasen är en pålitlig vakthund. Den skall vara gladlynt och lära sig.

Allvarliga fel:

- Osäkert uppträdande, avsaknad av temperament, tendens till aggressivitet.

Diskvalificerande fel:

- Ängslighet, aggressivitet

Helhetsintryck

Rasen beskrivs som kompakt byggd med något långsträckt kropp. Svårigheten är att få fram en hund med kraft i benstomme och kropp, med lång överlinje och ändå starkt musklad och funktionsduglig arbetshund.

Viktiga måttförhållanden

Här beskrivs inte benlängden, men för att bevara hundens rastyp får inte hunden ge ett luftigt intryck och på det sätt förlora sin tyngd och kompakthet.

Uppförande/karaktär

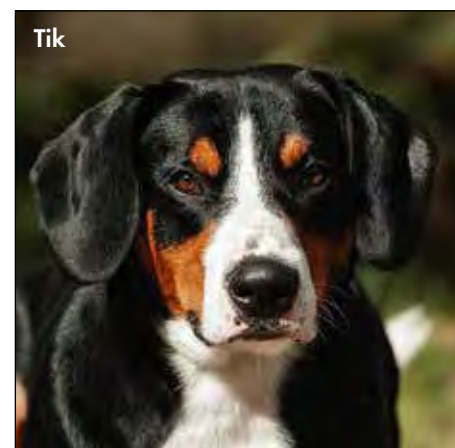
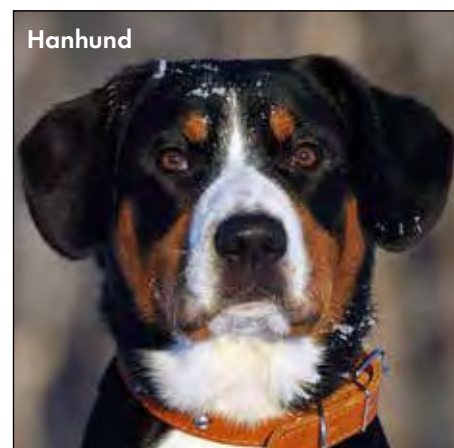
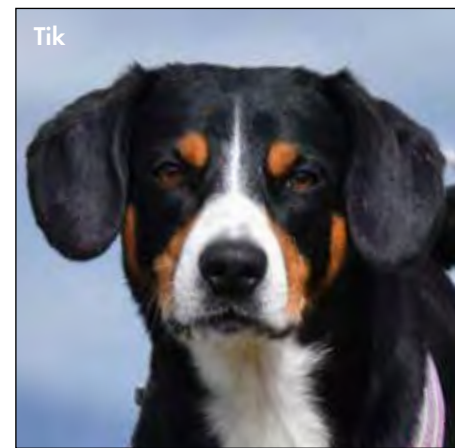
Rasen är en klok hund som studerar sin omgivning innan den tar mer social kontakt. Den skall aldrig vara rädd eller aggressiv vilket skall nedsätta prisvärden kraftigt.

4 hanhundar och 4 tikar av utmärkt typ.

4 hanhunds- och 4 tikhuvuden av utmärkt typ.

Huvud:

Huvudet skall storleksmässigt stå i proportion till kroppen, vara lätt kilformat och torrt. Nospartiets och skallens linjer skall närmast vara parallella.

Skallparti

Hjässan skall vara tämligen flat och tämligen bred, bredast mellan öronen och något avsmalnande mot nospartiet. Nackknölen skall vara knappt synlig och pannfåran obetydlig.

Fel:

- Rund skalle

Stop

Stopet skall vara lätt markerat.

Fel:

- Kraftigt markerat stop

Nostryffel

Nostryffeln skall vara svart och framträda något över den främre läppkanten.

Nosparti

Nospartiet skall vara kraftigt och välformat, tydligt markerat mot pannan och kinderna. Det skall vara jämnt avsmalnande utan att bli spetsigt. Nospartiet skall vara något kortare än avståndet från stop till nackknöl. Nosryggen skall vara rak.

Fel:

- Nosparti som är kort, för långt eller spetsigt
- Nosrygg som inte är rak

Läppar

Läpparna skall vara åtliggande och tämligen torra. Pigmenteringen skall vara svart.

Käkar/Tänder

Bettet skall vara kraftigt med regelbundet och fullständigt saxbett. Tångbett tolereras, liksom bortfall av en eller två P1:or. Inget avseende fästes vid M3.

Fel:

- Lätt underbett
- Avsaknad av tänder utom två P1:or

Diskvalificerande fel:

- Överbett, tydligt underbett, korsbett

Kinder

Kinderna skall endast vara lätt markerade.

Ögon

Ögonen skall vara tämligen små, lätt rundade och mörkt bruna till hasselnötsbruna. Uttrycket skall vara livligt, vänligt och uppmärksam. Ögonkanterna skall vara väl åtliggande och svartpigmenterade.

Fel:

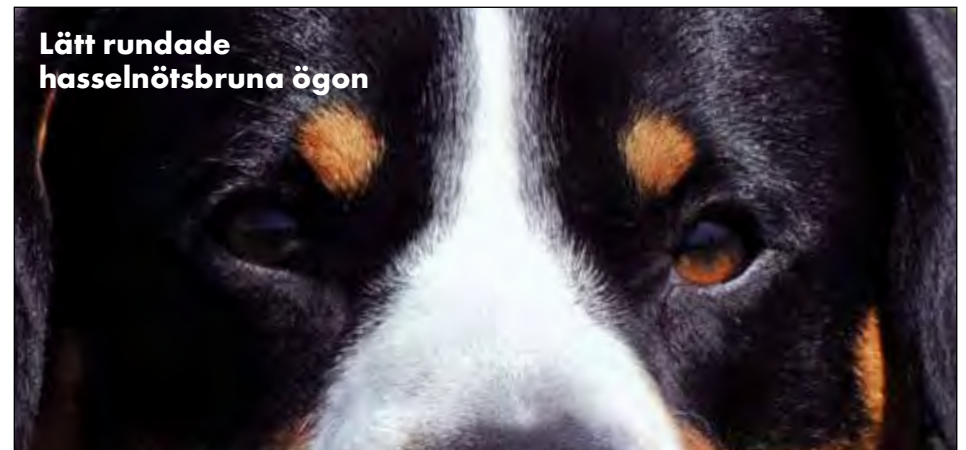
- Ögon som är för ljusa, för djupt liggande eller framträdande
- Hängande ögonkanter
Diskvalificerande fel:
- Entropion, ektropion
- Gula rovfågelsögon, porslinsfärgade ögon, blå ögon

Öron

Öronen skall vara hängande och inte för stora. De skall vara trekantiga och väl avrundade i spetsarna. Öronen skall vara högt och tämligen brett ansatta. Öronbrosket skall vara väl utbildat. När hunden är lugn skall öronen ligga tätt intill huvudet, när den är uppmärksam skall de vara lätt lyftade i ansättningen och framåtriktade.

Fel:

- Öron som är för lågt ansatta, för små eller för spetsiga; öron som bärs utåtstående; veckade öron

Högt ansatta öron med sina rastypiska avrundade spetsar

Huvud

Formen är ett typiskt kilformat huvud av det kraftigare slaget för att passa till helheten. Inga kantiga eller markerade delar skall finnas, så som nackknöl, ögonbryns- och okbågar eller kinder, ej heller något kraftigt stop. Huvudet skall alltså vara mjukt i alla sina linjer. Huvudets överlinje med skalle och nosrygg skall vara raka. Det något kortare nospartiet skall vara tydligt i sin helhet. Hela huvud skall vara torrt med fasta ögonkanter och strama läppar.

Käkar/tänder

Till det kraftiga nospartiet krävs breda käkar.

Ögon

Ögonen har en lätt rundade form till skillnad från de andra sennenhundarna som har mandelformade. Grosser schweizer sennenhund och entlebucher sennenhund har ögonfärg från hasselnötsfärg eller mörkare, medan de två andra raserna skall ha mörkbrun ögonfärg.

Öron

De typiska runda öronspetsarna för rasen skall vara tydliga. När hunden är avslappnad hänger öronen efter huvudets sidor. Vid bedömning måste domaren alltid kontrollera att hunden har förmåga att vika fram sina öron vid lystring när hunden är alert.

Hals:

Halsen skall vara medellång, kraftig och torr. Den skall mjukt övergå i kroppen.

Kropp:

Kroppen skall vara kraftig och något långsträckt.

Rygg

Ryggen skall vara plan, stadig och bred. Den skall vara tämligen lång.

Fel:

- Rygg som är för kort; svankrygg eller karprygg

Ländparti

Ländpartiet skall vara kraftigt, smidigt och inte för kort.

Kors

Korset skall vara svagt sluttande och tämligen långt.

Fel:

- Överbyggd
- Kraftigt sluttande kors

Bröstkorg

Bröstkorgen skall vara bred och djup och nå till armbågarna. Förbröstatet skall vara markerat och revbenen måttligt välvda. Bröstkorgen skall vara långsträckt och i tvärsnitt ha rund-oval form.

Fel:

- Bröstkorg som är för flat eller tunnformad; otillräckligt förbröst

Buklinje

Buklinjen skall vara måttligt uppdragen.

Bred hals med utmärkt halsisättning

Hals

Denna måste vara just medellång, i ringen syns både hundar med svanhals och individer med kort stubbig hals. Båda felen är lika allvarliga för en arbetande hund.

Utmärkt bredd och djup i bröstcorgen

Kropp

I standarden under helhetsintryck beskrivs kroppen väl. Alla delar i överlinjen bör vara tämligen långa.

Rygg

Av största vikt är en stark och rak rygg.

Bröstkorg

Formen beskrivs som rund-oval vilket ger ett något brett framställ. Till sin konstruktion är det viktigt med en lång bröstkorg. En något djupare bröstkorg än till armbågarna är nästan oundvikligt på denna ras då man eftersträvar kraftfulla individer. Förbröstatet skall vara välutvecklat, rastyp och stolthet sitter just i ett välutvecklat förbröst.

Svans

Svansen kan antingen vara:
- naturligt lång och skall då vara ansatt som en fortsättning på det svagt sluttande korset och bäras lätt lyftad eller hängande.

eller

- medfödd stubbsvans.
- lång svans eller stubbsvans är likvärdiga.

Fel:

- Svansknyck; svans som bärs över ryggen

Diskvalificerande fel:

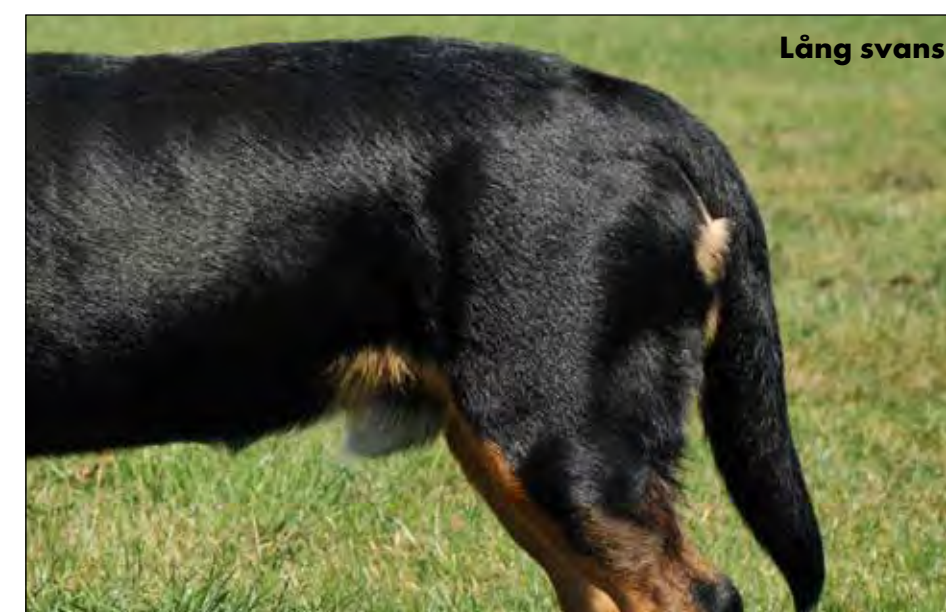
- Ringlad svans

Stubbsvans

Kort svans

Lång svans

Svans

Anteckna på kritiken vilken typ av svans hunden har. Med det genetiska anlaget för stubbsvans så kommer det alltid att födas individer med alla typer av svanslängder.

Extremiteter:

Fel:

- För grov eller klen benstomme

Framställ:

Framstället skall vara kraftigt musklat utan att vara tungt. Frambenen skall varken vara för trångt eller för brett ställda. De skall vara korta och kraftigt byggda, raka, parallella och väl placerade under kroppen.

Fel:

- Raka vinklar i framstället
- Vridna eller krokiga framben

Skulderblad

Skuldrorna skall var muskulösa med långa, snedställda skulderblad som skall ligga väl an mot kroppen.

Överarm

Överarmarna skall vara lika långa eller endast något kortare än skulderbladen. Vinkeln mot skulderbladen skall vara ca 110-120 grader.

Armbåge

Armbågarna skall ligga väl an mot kroppen.

Underarm

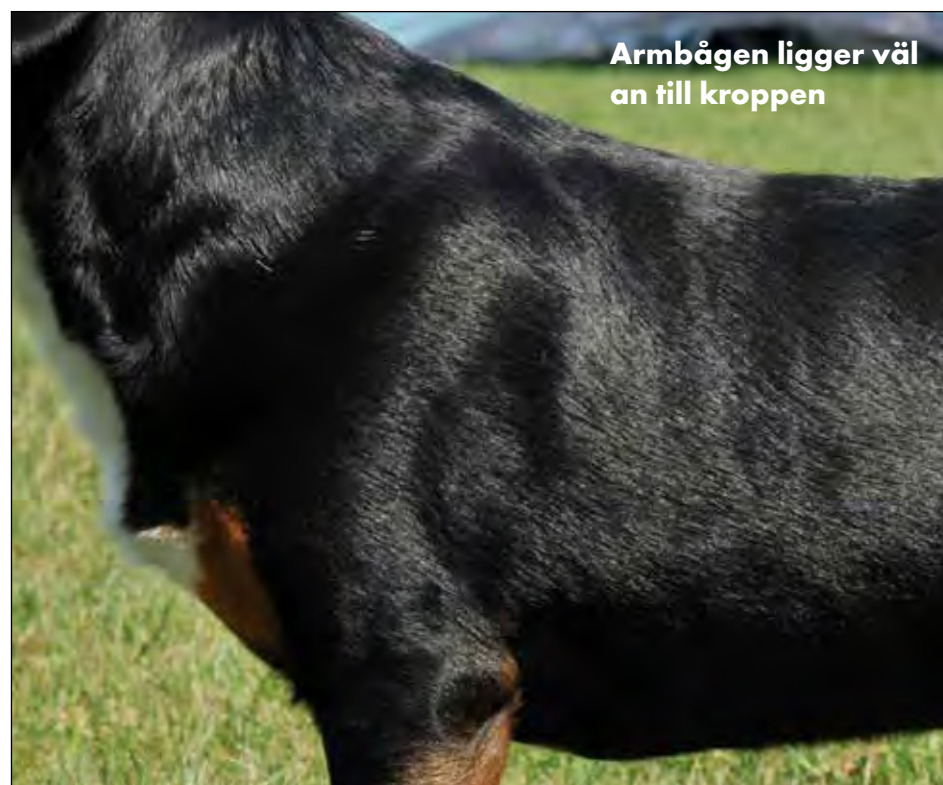
Underarmarna skall vara tämligen korta, raka och torra. Benstommen skall vara kraftig.

Mellanhand

Mellanhänderna skall sedda framifrån utgöra en rak fortsättning på underarmarna. Sedda från sidan skall de vara lätt vinklade. De skall vara tämligen korta.

Fel:

- Veka mellanhänder eller att hunden trampar igenom

Armbågen ligger väl an till kroppen

Ett välutvecklat förbröst

Framställ och bakställ

Hela fram- och bakställets konstruktion skall vara sund och stark med god benstomme för en arbetande hund.

Skulderblad och överarm

En entlebucher sennenhund måste till sin långa kropp ha välägda skuldror och överarmar för funktionen. Ett välutvecklat förbröst och en vacker hals-sättning är både funktionellt och vackert för rasen.

Framtassar

Framtassarna skall vara rundade och slutna med välvda tår. De skall vara riktade rakt framåt. Klorna skall vara korta och kraftiga, trampdynorna skall vara fasta och motståndskraftiga.

Fel:

- Långa tassar; spretiga tassar

Bakställ:

Bakstället skall vara välmusklat. Sett bakifrån skall bakbenen vara parallella och inte stå för trångt.

Fel:

- Raka vinklar i bakstället; kohasighet eller hjulbenthet; står trångt

Lår

Låren skall vara breda, kraftiga, tämligen långa och bilda en ganska öppen vinkel mot underbenen.

Underben

Underbenen skall vara torra och ungefär lika långa som låren.

Has

Hasorna skall vara kraftiga, tämligen lågt ansatta och väl vinklade.

Mellanfot

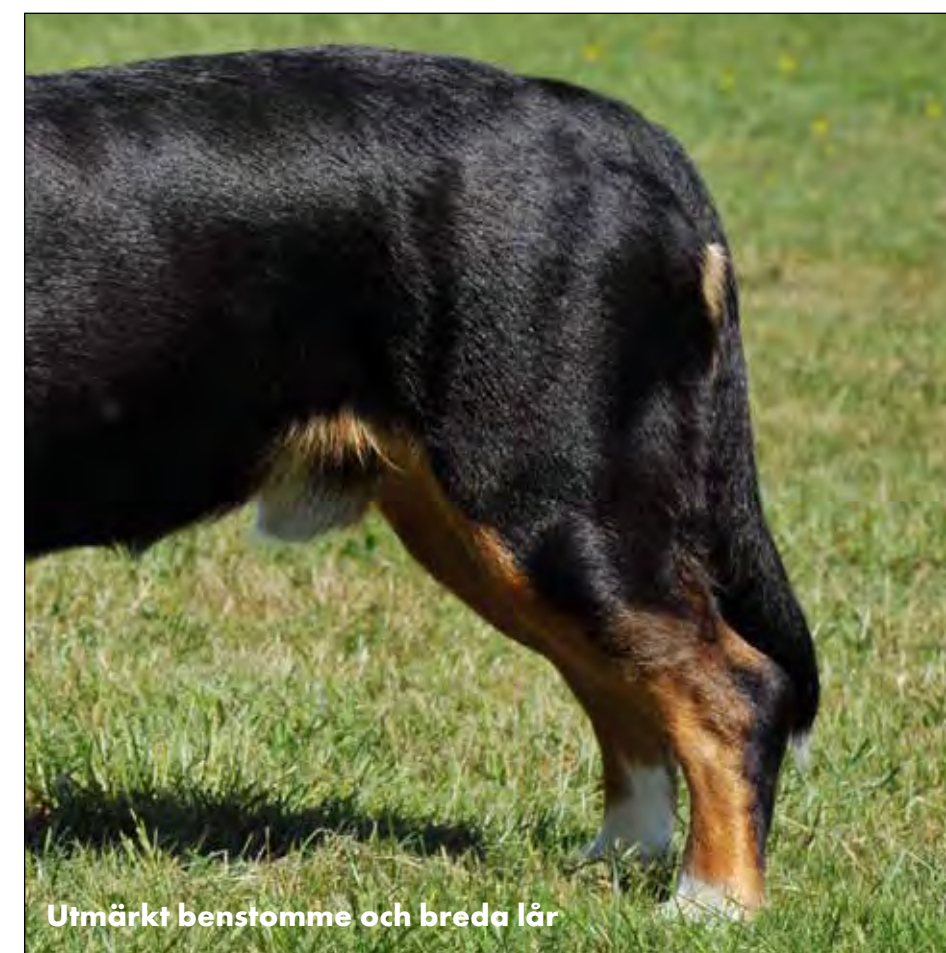
Mellanfötterna skall vara tämligen korta och kraftiga. De skall vara lodrätt och parallellt ställda. I ursprungslandets standard föreskrivs att sporrar skall avlägsnas, men undantag medges för länder där detta är förbjudet.

Baktassar

Baktassar, se framtassar.

Samlade tassar

Utmärkt benstomme och breda lår

Lår

Låren måste vara breda och rejäla och balansera upp den kraftfulla framdelen.

Rörelser:

Rörelserna skall vara marktäckande, fria och flytande med kraftigt påskjut. Sedda framifrån och bakifrån skall rörelserna vara parallella.

Fel:

- Kort steg; styliga, marktrånga eller korsande rörelser

Päls:

Pälsstruktur

Rasen skall ha s. k. dubbel päls ("Stockhaar"). Täckhåret skall vara kort, tätt åtliggande, hårt och glänsande. Underullen skall vara tät. Lätt vågig päls på manke och/eller rygg tolereras visserligen, men är inte önskvärt.

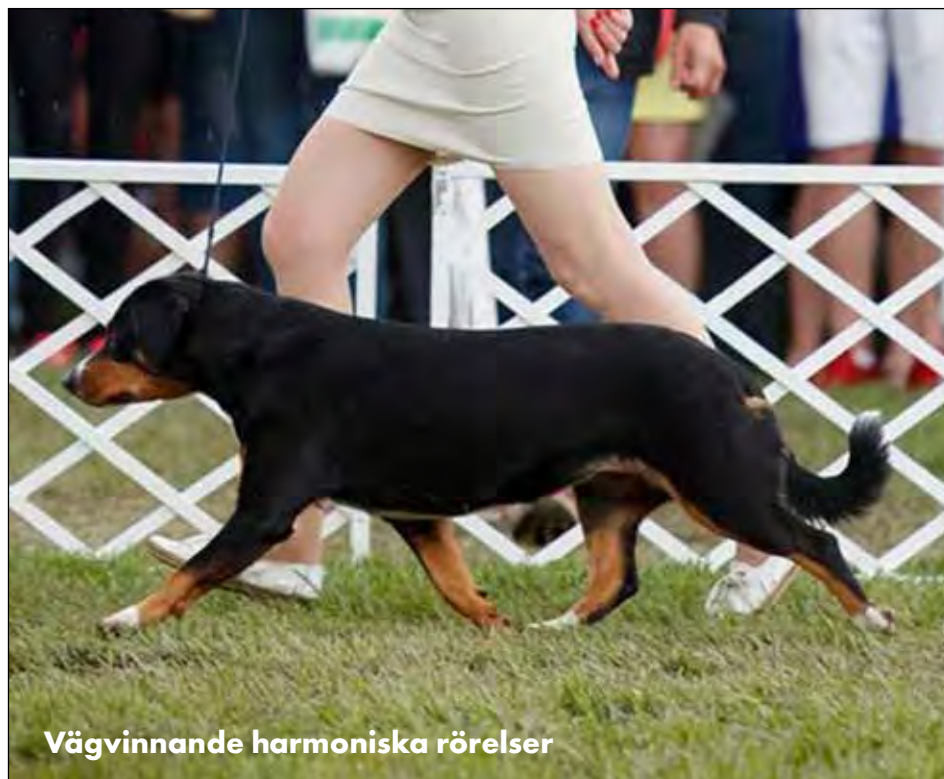
Diskvalificerande fel:

- För lång, mjuk päls; avsaknad av underull

Färg

Entlebucher sennenhund skall vara typiskt trefärgad. Grundfärgen skall vara svart med gul till rostbrun tanteeckning och så symmetriska vita tecknen som möjligt. Underullen skall vara mörkgrå till brunaktig.

Gula till rostbruna tecken: De gula till rostbruna tecknen skall finnas över ögonen, på kinderna, nosen och strupen, på sidorna av bröstet och på alla fyra benen, där det gula till rostbruna skall finnas mellan det svarta och vita.

Vägvinnande harmoniska rörelser

Kort, åtliggande och glänsande päls

Rörelser

Rasen rör sig med förvånande lätthet, trots sin tyngd. Dessutom oftast mycket marktäckande.

Pälsstruktur

Var noga med att pälsen är dubbel och att det finns längd i täckhåren. Tänk på det varierande klimatet i Schweiz.

Färg

Den svarta färgen skall ha en korp svart lyster och underullen får inte vara ljus och lysa igenom. På Entlebucher sennenhund är den gula till rostbruna färgen speciell och skiljer sig från dom andra sennenhundarna genom att den får vara betydligt ljusare. Ibland läggs för stor vikt på de exakta tecknen.

Vita tecken:

Dessa vita tecken skall finnas:
- som en väl synlig, smal, vit bläs som utan avbrott skall sträcka sig från skallen över nosryggen och täcka nosen helt eller delvis
- som vitt från hakan över strupen utan avbrott ner på bröstet
- som vitt på alla fyra tassarna
Vid förekomst av lång svans är vit svanspets önskvärt.
Ej önskvärt men tillåtet: Liten vit nackfläck (inte större än ungefär en halv handflata).

Fel:

Teckenfel:

- Avbruten bläs
- Vit nackfläck som är större än en halv handflata
- Vitt som tydligt sträcker sig över handloven (strumpa)
- Inte vitt på alla fyra tassarna
- Avsaknad av vita tecken på huvudet

Allvarliga fel:

Teckenfel:

- Hel, vit halsring
- Uppbrutet vitt på bröstet
- Framställ: avsaknad av tanfärg mellan det vita och svarta
- Helt svart huvud (mycket allvarligt fel).

Diskvalificerande fel:

- Färgfel: Inte trefärgad, annan grundfärg än svart

Storlek/vikt:

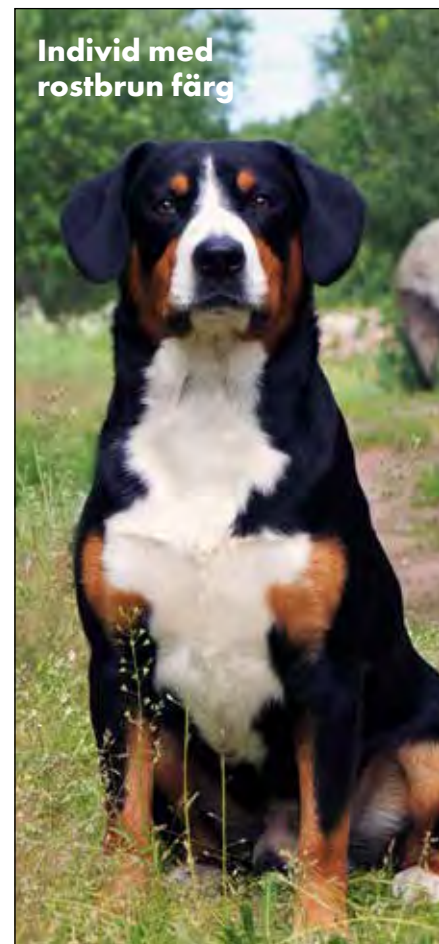
Mankhöjd

Hanhundar: 44-50 cm (upp till 52 cm tolereras)

Tikar: 42-48 cm (upp till 50 cm tolereras)

Diskvalificerande fel:

- Storlek som under- eller överstiger de i standarden tolererade måtten.

Individ med rostbrun färg

Vit tass som sträcker sig till handloven är tillåtet

Grundfärgen skall vara gul till rostbrun. Här ser vi den gulare varianten

Mankhöjd

Använd gärna mätsticka vid osäkerhet på mankhöjden. För stora individer gynnar inte hundens funktion och smidighet och rastypen går förlorad.

Fel:

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse.

- Bristande könsprägel
- Påtagligt oproportionerlig
- För grov eller klen benstomme
- Otillräcklig muskulatur
- Rund skalle
- Kraftigt markerat stop
- Nosparti som är kort, för långt eller spetsigt
- Nosrygg som inte är rak
- Lätt underbett
- Avsaknad av tänder utom två P1:or
- Ögon som är för ljusa, för djupt liggande eller framträdande
- Hängande ögonkanter
- Öron som är för lågt ansatta, för små eller för spetsiga; öron som bärs utåtstående; veckade öron
- Rygg som är för kort; svankrygg eller karprygg
- Överbyggd
- Kraftigt sluttande kors
- Bröstkorg som är för flat eller tunnformad; otillräckligt för bröst
- Svansknyck; svans som bärs över ryggen
- Raka vinklar i framstället
- Vridna eller krokiga framben
- Veka mellanhänder eller att hunden trampar igenom
- Raka vinklar i bakstället; kohasighet eller hjulbenthet; står trångt
- Långa tassar; spretiga tassar
- Kort steg; styliga, marktrånga eller korsande rörelser

Teckenfel:

- Avbruten bläs
- Vit nackfläck som är större än en halv handflata
- Vitt som tydligt sträcker sig över handloven (strumpa)
- Inte vitt på alla fyra tassarna
- Avsaknad av vita tecken på huvudet

Allvarliga fel:**Teckenfel:**

- Hel, vit halsring
- Uppbrutet vitt på bröstet
- Helt svart huvud (mycket allvarligt fel).
- Osäkert uppträdande, avsaknad av temperament, tendens till aggressivitet.
- Framställ: avsaknad av tanfärg mellan det vita och svarta

Diskvalificerande fel:

- Ängslighet, aggressivitet
- Överbett, tydligt underbett, korsbett
- Entropion, ektropion
- Gula rovfågelsögon, porslinsfärgade ögon, blå ögon
- Ringlad svans
- För lång, mjuk päls; avsaknad av underull
- Färgfel: Inte trefärgad, annan grundfärg än svart
- Storlek som under- eller överstiger de i standarden tolererade måtten.

Nota bene:

Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet.

Testiklar:

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

Svenska Sennenhundklubben

Svenska Sennenhundklubben (SShK) organiserar de fyra sennenhundraserna: appenzeller sennenhund, berner sennenhund, entlebucher sennenhund och grosser schweizer sennenhund.

De första berner sennen kom till Sverige under tidigt femtiotal. Svenska Berner Sennen sällskapet bildades i juni 1968. När grosser schweizer sennenhund och appenzeller sennenhund introducerades i Sverige blev de organiserade under Svenska Berner Sennen sällskapet.

1982 fick klubben officiell status och sitt namn Svenska Sennenhundklubben, SShK. Klubben är knuten till Svenska Kennel Klubben (SKK). Vår officiella status innebär bl.a. att klubben kan organisera officiella hundutställningar och utfärda pris och certifikat.

Syftet med klubben är att informera om uppfödning, hjälpa uppfödarna att bedriva uppfödning av mentalt och fysiskt friska hundar. Klubben har i samråd med uppfödarna genom åren bedrivit framgångsrika bekämpningsprogram mot bl. a AD & HD. 2014 så började vi SH-testa berner sennenhundar. Testet är en risktest för histiocytärt sarkom och ingår i forskning som utförs av Catherine Andrés grupp i Rennes, Frankrike. I flera europeiska länder dör ca 60% av hundarna på grund av tumörer. Ca 25% av tumörerna är histiocytärt sarkom. Stiftelsen för Friskare Sennenhundar som några eldsjälvar startat under 90-talet har nu kunnat bidra med pengar till ett avelsverktyg som heter HSIMS (Histiocytic Sarcoma Index Mate Selection). Det är en databank med alla testade hundar från hela världen, där man kan provpara och testa kombinationerna man tänkt sig och få fram bästa indexet för de tillränkta parningarna. 2020 har vi testat ca 300 hundar. Klubben har ett avelsråd som sammanträder flera gånger om året. Dessutom finns runt om i landet uppfödaregioner där uppfödarna samlas för att dela erfarenheter och diskutera och ta ställning till olika avelsfrågor.

Viktigt för klubben är också utbildning av hundägare. Lokala aktiviteter organiseras på 18 platser runt om i landet av klubbens aktivitetsombud. På aktivitetsträffarna diskuteras allt från hundvård till hundägande och klubben har också utbildning av hundägare i många olika ämnen. Våra aktiviteter gör det möjligt för hundägare och uppfödare att träffas och för blivande valpköpare att bekanta sig med raserna.

Utdrag ur rasspecifik avelsstrategi för Entlebucher Sennenhund, exteriör. Svenska Sennenhundklubben 2006-08-05.

Exteriör: En beskrivning av rasens exteriör finns i rasstandard och i raskompendiet med kommentarer.

**Sennenhundar är fyra hundraser från Schweiz.
Traditionellt har de varit gårdshundar,
boskapsvallande bergs- och herdehundar
samt vagnshundar som drog
kärror till marknader.**

**Domarkompedium framtaget
för domarkonferensen 2020.**